

YAZI-YORUM

19. Sayı

Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi

YAZI-YORUMDAKİLER

Hatice Hamarat
Hasan Ali Toptaş'ın Görgüsel Dünyası, Zaman Yazgısı Üzerine

Fırat Işıkgil
Toptaş'ın Büyü Çiçeği

İlknur Demir
Harfler ve Notalar

Sevde Gül Kocalar
Ölü Zaman Gezginleri

Neslihan Yiğitler
Hasan Ali Toptaş | Gölgesizler

Özlem Kazancıoğlu
Çocuk Düşleri

Mikro Öykü

Ömer Kaya | Tepetaklak

Hicret Birik | Vazodaki

Hüseyin Opruklu | Islak Mavi Gözler

Elif Ahi | Bir Alzheimer Hikayesi

ÖYKÜ

Gönül Malat | Suya Sabuna Dokunmak

Umay Şahin | Cetvel Hızası

KİTAP & FİLM İNCELEME

Nur Yüksel Öztürk | Sokrates'in Savunması

Nazan Taştan Yapıcı | Suna'nın Serçeleri

ANLATI

Beyza Büşra Erol | Kendini Toplamak

Hilal Aras | Giderken

Mustafa Enes Ardıç | Elma

Büşra Canbaz | Yeni Bir Sen Yazdım

ŞİİR

Cüneyt Aras | Aşk Vardiyam

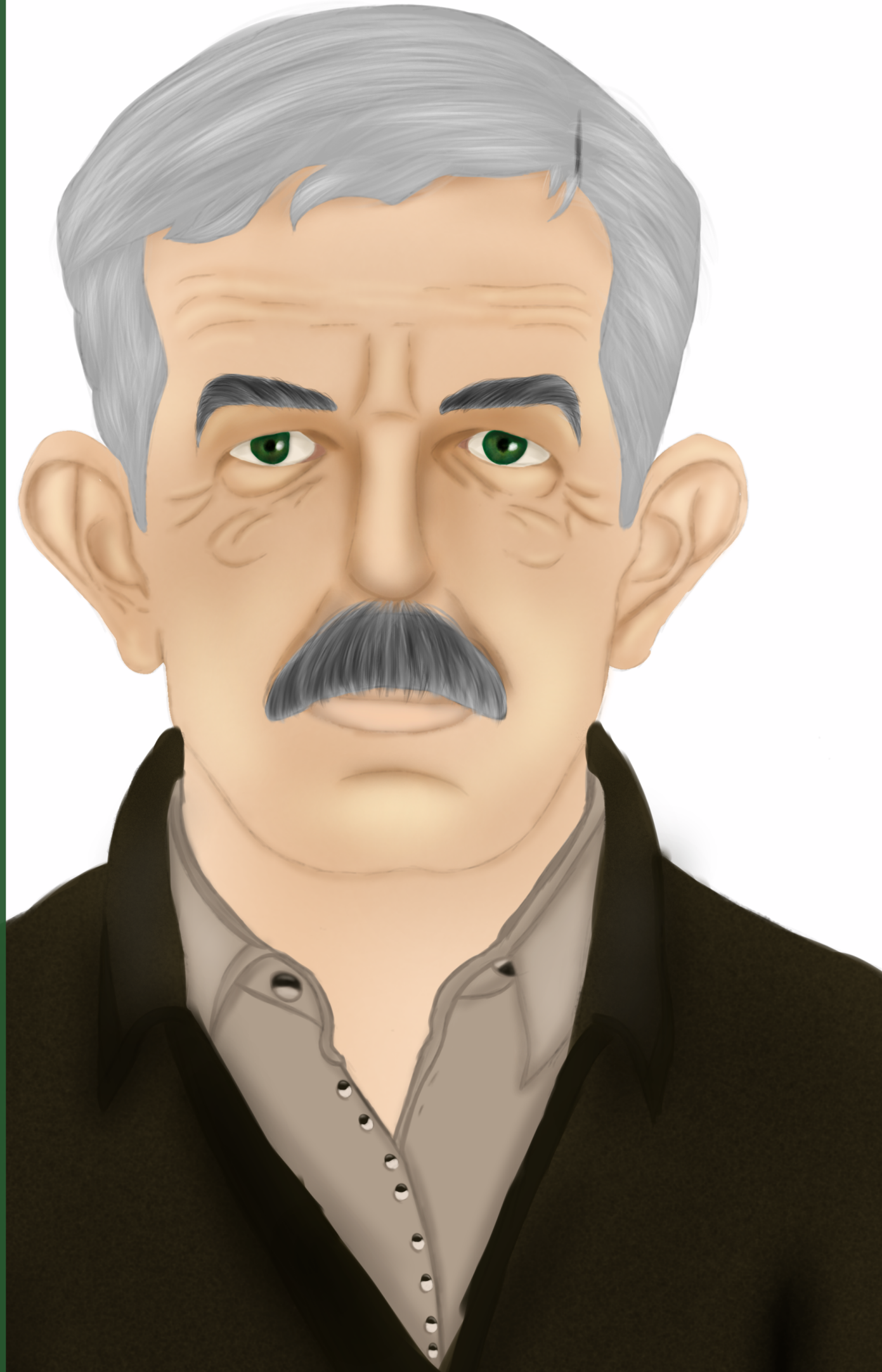
Tan Doğan | Küt Tırnak

Hasan Akbal | Ben, Çocuk Ve Kadın

ÇİZER

Şara Nur Yaşar

RÖPORTAJ Polat Özlüoğlu

İlknur Demir

Hasan Ali Toptaş | Harfler Ve Notalar

Ege' nin, yüzü gözü kerpiçlerle kaplı* bir kasabasında, üzerinde ot biten rüzgârların içinde* oynayarak geçirdiği çocukluğu, sekiz yaşında başının arkasında çıkan bir yara yüzünden sekteye uğrar Hasan Ali Toptaş' ın. Travmalara en açık olduğumuz yıllardır çocukluğumuz. Hayatımızın geri kalanında o dönemin tortularıyla şekilleniriz. Canımızı acıtanları da, yanımızda olanları da kazırız hafızamızın en derinine. Saklamayı bilemediğimiz o küçücük yara, büyür, herkesin gözünü alan bir ayna olur ve biri çıkar seslenir o yaralayan sesiyle; "Hey aynalı."

Artık, adınız bilinmez olur. Bu ayna, kimselerin gözünü almasın diye köşe bucak saklanır, kırık kalpli bir gölge* halinde yaşamınızı sürdürürsünüz. İşte, Hasan Ali Toptaş' ta bu travmadan sonra, uçsuz bucaksız bir ıssızlığın ortasında tek başına oturur ve hikâyeler yazmaya başlar.

Yazarın, Harfler ve Notalar adı altında topladığı, yirmi sekiz metinden oluşan otobiyografik denemelerinde, iç döküşlerini, edebiyat yolculuğunda metinleri nasıl okuduğunu ve kendi kurmacalarını nasıl şekillendirdiğini, sohbet tadında okuyoruz. Çocukluğunda kendisini kapadığı kör kuyulardan, "Edebiyat Tanrısı," adını verdiği, postaneden emekli, Halil Ahmet Amca sayesinde kurtulduğundan söz ediyor ve edebiyat tanrısından aldığı ilk kitap "Konuşan Katır" ile hayatının nasıl değiştiğini, içinde yaşadığı kasabanın ağırlığının üzerinden nasıl kalkıverdiğini anlatıyor sakın sakın. Sislerin arasından çıkıp gelmiş, evimize konuk oluvermiş gibi.

Yazarın alışkın olduğumuz dilinin dışında bir dil ile karşılaşıyoruz Harfler ve Notalar adlı kitabında. Okurla sohbet eden, yazmanın ve okumanın inceliklerinden söz eden bir yazar var bu kez karşımızda. Bazı metinler, yazmak isteyenler için ders niteliğinde.

“ Bizim içimizi titretecek kadar acı ve anlamlı olmaları edebi açıdan bakıldığında bir şey ifade etmez çünkü: öykü olabilmeleri için onları alıp dile taşımak, düşünsel bir bütünlük kazandırmak, ruh vermek ve anlatı sanatının bugüne dek kazandığı deneyimlerden yararlanarak yeniden kurgulamak gerekir. Dahası, dilsel düzleme taşırken kelimeler arasındaki akrabalığı düzenlemek, onların yatay duruşlarına su terazisi, dikey duruşlarına çekül tutmak ve kelimelerin oluşturduğu ses bütünlüğünü de ilk harfin sesinden son harften sonraki noktanın sessizliğine kadar bestelemek gerekir.” Diyor ve ekliyor yazar;

“Sokaklarda gördüğümüz olayları, karıkoca kavgalarını, bir adamın işsiz kalışını, adliye koridorlarında tanık olduğumuz acılı yüzleri ya da hayatın çeşitli köşelerinde işlenen cinayetleri birer öykü sanmak, “Hayatım roman” anlayışıyla aynı şeydir.”

Harflerin tek tek kâğıda dökülüp kelimeleri, kelimelerinde cümleleri oluşturduğu metinlere kulağımızı dayadığımızda, harflerin notalarını ve yazarın; “Zaten bir cümle yazmak aynı zamanda beste yapmak değil midir?” diyen sesini duyuyoruz. Duyduğumuz anda, bir daha dinlemekten asla vazgeçmeyeceğimiz edebiyatın müziğine kulak verince, Cioran’ ın, "Bir virgül uğruna ölünen bir dünya düşünüyorum.” Dediği dünyanın kapıları açılıveriyor önümüze.

Kitaptaki denemeleri okurken, kendimi sisli bir yolda, harflerin notalarının tınılarıyla çevrelenmiş rüya gibi bir metnin içinde yürürken buldum. Bu yürüyüşüme, ilk önce Yunanlıların ilk hikâyecisi Herodotos eşlik etti ve o koca sakallı sesiyle*, “Sevgili çocuklar, hikâyeye dediğimiz şey kelime kusarak değil, kelime yutarak yazılır,” derken, Gustav Janouch katıldı bize ve Prag sokaklarında Kafka ile birlikte تنها iki gölge* halinde yürüyerek yaptığı konuşmaları anlattı bana.

Canım Turgut Uyar geliverdi sislerin içinden, “Uzanıp kendi yanaklarımdan öpüyorum,” diyerek yalnızlığını fısıldadı kulağıma. Marguez, gözlerine gece inmiş* Borges, Carlos Fuentes ve Calvino’ yu gördüm uzaklarda. Birden, metinlerin arasından bir melodi yükseldi. Gövdesinde, Pir Sultan’ ın, Karacaoğlan’ ın, Emrah’ ın, Dadaloğlu’ nun, Aşık Veysel’ in ağırlığını taşıyarak* Neşet Baba çıkıverdi karşıma. Sazında bir türkü ile yaklaştıkça yanıma, sislerde dağılmaya başladı yavaş yavaş.

“Bin Hüzünlü Haz” ın harfleri döküldü ellerimden. Hafifçe aralayabildiğim gözlerimin önünde, Asip dağından kalkıp gelen İmrü’l Kays göründü. Bekir Yıldız el salladı uzaktan. Cervantes koşup yetişti, yanında çağlar öncesinden kalkıp gelmiş Şehrazat ile birlikte. Kan yerine hız dolaşan damarlarımıza inat* Milan Kundera elime tutuşturdu “Yavaşlık” adlı kitabını. Sayfalarını araladıkça, metinlerin arasında dolaştırdığım adımlarımı yavaşlattım. Her bir metni içime sindirerek okumaya başladım. Milan Kundera’ nın arkasından Joyce, Laurence Sterne, John Berger ve Proust katıldı aramıza. Hasan Ali Toptaş’ ın “Zaten, bir cümle yazmak aynı zamanda beste yapmak değil midir?” diyen buğulu sesinden, harflerin notalarını dinledim.

Yavaş yavaş dağılmaya başlayan sisler içinden bir el uzandı ve “Merhaba” dedi. “Merhaba Ben Marcel Beyer.” Gözlerimde, okumaya geç kaldığım bir yazarla yeni tanışmanın utancı ile “Merhaba” dedim. Kör noktamda kalan yazarları listeme ekleyerek sisler arasında yürümeye devam ettikçe, kalemim tükendi, liste uzadıkça uzadı. Bir tarafım, yayımlanan kitapların çokluğunu ve hepsini okumanın imkânsızlığını düşünürken, bir tarafım yazarların zihnine girebilmeyi, henüz yazmadıkları kitaplarını okuyabilmeyi arzuladı. Hiç değilse bazıları okunmadan kalmasın, ey hayat, bana kör noktayı aydınlatacak bol ışıklı dostlar ver dedim.* Dileğim gerçekleşti huzur veren kalabalıklar sardı her yanıma. Biz kalabalıklaştıkça sis dağıldı, kör noktalar aydınlandı ve ben, aklımda bir kelime ile uyandım. “Ayna.” Hatta, aynalar, aynalar, aynalar.*

Not = * ile belirtilen sözcükler, metaforlar ve cümleler, Harfler ve Notalar adlı kitabın muhtelif denemelerinden alıntılanmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar :

Harfler ve Notalar/Hasan Ali Toptaş

Hasan Ali Toptaş’ ın sesinden, “Büyük Umutlar” adlı belgesel.

Ömer Kaya Tepetaklak Mikro Öykü

Ne kaldıysa ardında -bıraktığı- son defa izliyordu karşı tepeden. Oradan küçücük görünen o eve sığmıştı özleyeceğini hiç düşünmediği tüm yaşananlar — her nasılsa. Efendisi olduğu zamanlar, silinip gideli epey olmuştu. Şimdilerde susmuşken tüm dostları da, artık yedeği olmayan anahtarı bile büyük vurgundu.

Emre Erbatur

Hasan Ali Toptaş'ın Ben Bir Gürgen Dalıyım'ı veya Acının Kimliksizliği

Hasan Ali Toptaş'ın Ben Bir Gürgen Dalıyım başlıklı anlatısı ilk kez 2009 yılında yayımlanmış. Kısa, yalın; onun alıştığımız uzun cümlelerinden, girift olay örgüsünden, zaman zaman anlatının takibini zorlaştıran kişiler arası bilinç kaydırmalarından ve çakıştırmalarından arınmış, duru bir dile sahip uzun anlatı, bir fidandan toplumun "fidanlarına," çoğunlukla ilk gençlik çağındaki bireylerine yönelik ama bence yetişkinlerin de şöyle bir geriye bakıp yeryüzündeki insanlık maceralarını, deneyimlerini gözden geçirmelerine vesile olabilecek bir ağıt. Anlatının ağıtsı bir yanı var çünkü salt, katıksız, en çıplak ve sarsıcı haliyle acıyı ve bu acının kimliksizliğini, bir başka deyişle evrenselliğini anlatıyor. Anlatısında bireyselle toplumsalın iç içe geçtiğini, birbirini var ettiğini görüyoruz.

Her şeyden önce yitirmenin acısını okuyoruz bu yapıtta. İnsan neyi yitirebilir? Eyüp'ün mesesindeki gibi insan bir gecede her şeyini yitirebilir. Çocuğunu, eşini, evini, yurdunu, kimliğini, dilini, ağacını, doğasını yitirebilir. İnsan, bazı şeyleri yitirmemek uğruna insanlığını da yitirebilir. Yaptıklarından utansa da, yitirdiklerinin ardından hayıflansa da, elinde kalacakları da yitirme korkusu insana utancını da yitirtebilir. Bir kez utancını, utanma duygusunu yitiren insanın elinde artık vicdanı da kalmayacaktır. İşte bu anlatı insanın yeryüzünde doğayla olan ilişkisi üzerinden ülkemizde yıllardır bitmek bilmeyen iç savaşa da ilişkin, çocuklarımıza daha barışçıl ve vicdanlı bir toplum bırakabilmemize dair bir umut çığlığı, bir uyarı.

Çünkü insan, okur. İnsan okuyunca eşyaya, öteki insana bakışı değişir. Ötekine bakışı değişen insan, kendine ötekinin gözüyle de bakabilir sonra dönüp bir daha ötekine bakabilir. İnsan, böyle birbirini çoğaltan binlerce bakışa dönüşebilir.

Bu binlerce bakıştan anlayış doğar, vicdan, merhamet, saygı ve özsaygı doğar. Sevgi? Sevgi doğmayabilir bakın. Kimse bir arada yaşamak durumunda olduğunu sevmek zorunda değildir. Sevgi ve daha da karmaşığı olan aşk ya da sevda sanıldığı gibi aksine koşulları olan, karmaşık, belirsiz, tekinsiz, uçurumlarla dolu, tanımlanması zor bir yaşantı. Ama sevmesiniz de, ilişkiyi böylesine karmaşıklaştırmazsanız da ötekinin acısını anlayabilirsiniz. Yani sevmeyince hemen terk etmek zorunda değilsiniz. Kendinizi yitirenin yerine koyabilirsiniz çünkü. Bir kez başkalarının acısını anladığınızda artık başka bir insansınız demektir. Başkalarının acısından öğrendikleriniz artık sizin bir parçanız olmuştur. Artık paylaşmanın zamanı gelmiştir. Sözü, sözcüklerin gücünü. Düşüncelerimizin ve duygularımızın bekçisi sözlerimizdir çünkü. Özü sözü bir olmanın kâmil insan olmakla bu türden bir ilgisi olmalı. Acıya tanıklığımızı söze döktüğümüz an ötekini de dinlediğimiz andır çünkü. Tıpkı binlerce bakış gibi binlerce söz, solduğumuz havaya, içtiğimiz suya karışır, ruhumuzu dinlendirir, bedenimizi arındırır. İşte, bu anlatı bu arınmaya ve bahsettiği barış bahçesinin gizinin bu arınmada yattığına dair bir mesel de aynı zamanda.

İnsan güzeli yaratmak için yıkmak, çirkinleşmek zorunda olduğundan suçluluk ve zalimlikle, masumiyet ve çaresiz bir yaratıcılık ihtiyacı arasında kısıvrak salınan bir varlıktır. Var oluşunu doğanın sömürüsüne, yok oluşunu aç gözlülüğüne borçlu bir türdür insan. İşte bu yüzden ikircikli, şüpheli ve her daim tetiktedir. Doğa sevecenliği ve cömertliği kadar acımasızlığı ve tekinsizliğiyle de insanın yeryüzündeki macerasının baş roldeki kahramanıdır. Silahlar, kilitler, kapılar, darağaçları, tabutlar, eşyalar... Yaşamımızı tika basa doldurduğumuz, doğayı hunharca yağmalayarak var ettiğimiz tüm eşyalar insanın yeryüzündeki macerasının onun elinden çıkma tanıkları ve sanıklarıdır.

Anlatının geneline yayılan doğa/insan, orman/kent, geçim sıkıntısı/yaşama sevinci, yaşamın belirsizliği/ölümün kesinliği vb. ikilemeler, bu ikilemeleri somutlaştıran, okuru fazla yormayan minimalist ayrıntılar insanın yeryüzündeki bu eşyalarla dolu konukluğunu sorgulamakta, onu doğada denge bozucu, gizemli bir varlık olarak betimlemektedir. Gerçekten de insan ihtiyaçlarını karşılamak için doğayı yıkmak zorundadır. Ama bir noktadan sonra bu yıkım öyle bir aşamaya gelir ki insan kendini de yıkar. İnsanın dışındaki, toplumsal iç savaş, insanın içindeki, benliğindeki iç savaşla, ruhsal mücadeleyle iç içe girer. İnsan kendine yabancılaşmasını başkasından çıkarmak durumunda kalır. Başkasının acısına kör, sağır, dilsiz, hissiz, kısıvrak, iki büklüm kalabilir. Yeryüzüyse, uyurgezer, solgun yüzlü, mutsuz, ağaçsız insanların savaş alanına; kent denen "betondan ormanda" yaşayan bir ölü durumundaki varlıklarla dolu bir hapisaneyeye dönüşecektir.

Toptaş'ın minimalist karakter yaratma tutumu da öyküdeki bu farklı düşünsel düzlemlerin iç içe geçişini daha sarsıcı kılmaktadır. Gürgen dalının başına gelenleri okurken başkasının acılarının nasıl bizim acılarımızla iç içe geçtiğini ama yaşamın geçim uğultusu içinde bunu göremediğimizi fark ediyoruz. Uzun boylu ormancının hasta oğlunu iyileştirmek amacıyla ilaç parası bulmak için ağaçları kesmek zorunda kalışından marangozun şehit olan oğluna, marangozun yas evinden darağacı olmak üzere götürülen gürgenin bir idama tanıklığına bağlarız.

Köknarın öyküsüyle kentin zamanla nasıl bir açık hava hapishanesine dönüşmesini hatırlatır, gürgenin öyküsünü pekiştirir. Mahpushane kapısından kilitlerin zalim, vicdansız ama akıllıca gerekliliğine uzanırız. Birbirine güvenmez kent insanı. Yaşamın eşitsizliğinin, adaletsizliğinin, artı değer hakça paylaşılmasının acısını birbirine duyduğu sonsuz güvensizlikten çıkaran insan, kendi içine de kapanacak, kilitleyecektir kendini.

Dolayısıyla, temkinli, umutla umutsuzluk arası savrulan bir karamsarlığı vardır anlatıcının. Ya da tekinsiz, ürkek, tam güvenemeyen, sağ elini uzatırken, karşısındakinin de sol elinde gizli bir bıçağın olup olmadığını merak eden ironik bir iyimserliği vardır. Anlatıcısının nereye gideceğini, nasıl değerlendirileceğini, onu kimlerin okuyacağını bilmemektedir. O yalnızca anlatmaktadır, bir içiçeliği, bir çaresizliği, bir çıkmazı anlatmaktadır. İnsan, o onulmaz hırsı, korkusu, korkusuzluğuyla aynı anda hem bir savaş alanı hem de bir barış bahçesi yaratmaya muktedirdir. İnsan hem bir çıkmazdır hem de bir patika. Sağı solu belli olmayan bir varlıktır. Belirsizdir. Tıpkı... evet, tıpkı doğa gibi. İşte bu yüzden işe yaramamaktadır toplum mühendislikleri, tepeden inmeci uygulamalar, tabandan kalkışmaları egemenler lehine kanalize etmeye çabalayan stratejik paketler, eğitsel reçeteler, tamimler, genelgeler, bazı ideolojileri yok etme iddiasındaki bazı ideolojiler. Çünkü insan şaşırtabilir, kendini de, başkalarını da. Şaka yapabilme yeteneği insanın hem laneti hem de mucizesidir. Çünkü bir gün insan, bir gürgen dalına da dönüşüp dile gelebilir. Unutmayalım bunu.

Söyleşi | Polat Özlüoğlu

2015 yılında, -Günlerden Kırmızı- ile başlayan öykü serüveninde, kırmızının aşkın değil acının rengi olduğunu, 2017 yılında -Hevesi Kirpiğinde- ile kirpiğimizde kalan heveslerimizi okuduk Polat Özlüoğlu' nun kaleminden. 2019 yılına geldiğimizde Peri Kızı Af Buyrun raflarda yerini aldı. Her üç kitabında da, var oluşlarını ancak bir öykü kahramanı olarak sürdürebilen ama hayatın içinde yok sayılan bireylerin tutunamayışlarını okuyoruz. Günlerden Kırmızı ve Hevesi Kirpiğinde adlı öykü kitaplarında çocukları, son kitabında ise kadınları ana tema olarak görüyoruz.

Öyküleri okuyunca Faulkner' in sözlerini hatırlamamak mümkün değil. "Yaşayabilenler yaşar, yaşayamamanın acısını çekenler yazarlar."

Öykünün temel taşlarından biri okura karanlıkları göstermesidir. Sizin öykülerinizin bu konuda çok başarılı olduğunu görüyoruz. Öyküleriniz, okurunu bunca zamandır bildiği ama görmezden geldiği zifiri yerlere götürüyor. Tabiri caizse olduğu yere mihliyor. Okuru gerçeklerle bu kadar yüz yüze getirmek, okunabilirlik kaygısı oluşturmadı mı sizde? Ya da bir yazar okunabilirlik kaygısı taşınmalı mı?

Yazar olarak ben öyle bir kaygı taşımıyorum. Bu düpedüz kendini sınırlamak hatta sansür uygulamaktır. Okurun beklentisine göre yazan biri değilim. İçime dert olan, aklımı kurcalayan, vicdanımı sızlatan, insanlığımı sorgulatan, adalet duygumu aşındıran, yüreğime ağır gelen, elimi kolumu gözümü bağlayan, başımı yastığa koyduğumda beni uykusuz bırakan meseleleri yazıyorum. Yazan kişinin bir meselesi, bir dünya görüşü, çağına karşı bir duruşu olmalıdır diye düşünüyorum. Yaşadığım çağa tanıklık ediyorum. Hepimiz bu coğrafyada yaşıyoruz aynı şeyleri görüp, duyup, şahit oluyoruz. Herkesin gördüğü ile hissettiği başkadır. Ben kendi pencereden gördüğümü yazıyorum, edebiyat, öyküler aracılığıyla paylaşıyorum. Kitapta yer alan olayların çoğu gerçek, hikayeler şahit olduğumuz, yaşanmış olaylara dayanıyor, nefes alan karakterlerin başından geçiyor her şey ancak önemli olan benim gözümünden anlatmam, benim bakış açımı, benim edebi üslubumla kaleme almamdır. Gerçeklik algısını yıkıp, kırıp, döküp gerçek üstüne doğru yürüyen tekinsiz dünyalar yaratıyorum, koyu karanlıklara daldırıp kalemi kağıdın süt beyazlığına batırıyorum, tıpkı iğneyi etine batırır gibi. Bu kadar etkili olmasının sebebi kullanılan dil ve yaratılan atmosfer diye düşünüyorum. Gerçekleri masal diliyle anlatmak, şiddeti gerçekliğin süzgecinden geçirmek, -miş gibi değil kanlı canlı bir dünya kurup karakterleri ete kemiğe büründürmek okurda sarsıcı bir etki yaratıyor. Çünkü yeni bir şey anlatmıyorum ama yeni, farklı, tekinsiz, karanlık, kendine özgü bir üslup ve dil kullanıyorum.

Öyküde dil, karakter, kurgu birlikte yol alsa bile, bazen biri diğerinin önüne geçebiliyor. Bu açıdan baktığımızda bu üç olgudan hangisidir öykülerinizde sizin için öncelikli olan?

Üçü de kendine göre çok önemli, birbirinden ayırmak zor, öykünün yapı taşlarını oluşturuyorlar ama benim için dil yazarın öykü üslubu için bir adım önde sanki. Borges 'Yazar dildir' der. Evet, yazarın üslubunu, nefesini, karakterini, kokusunu oluşturan şeydir kullandığı dil. Dili ne kadar iyi biliyorsa, dil üzerine kafa yoruyorsa, kullandığı dil yaşayan bir dilse, işçiliğini yapabiliyorsa o dilin, bence o metin yüksek edebi bir haz verir okuruna. Bu demek değildir ki kurgu ve karakter önemsiz, hayır hepsi bir bütündür. Bunlardan biri zayıf olsa metin okuyucuya keyif değil ıstırap verir, gerçekliğini yitirir, öykü eksik kalır adeta topallar

Polat Özlüoğlu, kendi öykü dilini oluşturmuş bir öykücü. Öykü konularınız ağdalı dile, metaforlara boğulabilecek türden. Oysa tam tersi oldukça sade bir dil ile yazıyorsunuz. İnanırcılığı arttıranında bu diliniz olduğunu düşünüyorum. Öykü dili oluşturmak bir yazım yolculuğu. Bize bu yazım yolculuğunuzdan söz eder misiniz?

Yazım yolculuğu hiç bitmeyen, sürekli yenilenen, yinelenen uzun bir yolculuktur. Her yazarın yolculuğu benzersizdir. Benim yolculuğumun sınırları yürüdüğüm yolların engebesine, taşına, suyuna, patikasına, çıkmazına göre daha farklı izler bırakıyor belleğimde. Bir öyküyü yazarken kafamda uzun uzun kurgulayan, düşünen, karakterle yatıp kalkan, haftalarca öyküyü ölçüp tartan biri değilim. Öykü kalemi elime aldığımda dökülür deftere, öncesi yoktur, o an yazmaya başlarım. Ne yazacağımı ben bile bilmem. Bir rüya hali gibidir, gündüz görülen bir düş hatta. Bir isim, bir fotoğraf, bir yüz, bir taş, bir kalabalık, bir giysi, bir kitap öykünün tetikleyicisi olabilir. O yüzden yazım yolculuğunu ben labirente benzetiyorum. Saatlerce defterin başında elimde kalem labirentin içinde dolanıp duruyorum. Öykü bittiğinde ancak ben o labirentten çıkabiliyorum. Öykü bitmeden kalemi bırakmıyorum. Bilmem anlata bildim mi?

Öykü, ismi ile geleceğe miras olarak kalıyor. O nedenle öyküye isim koymak oldukça önemli bir süreç. Bu süreçte nasıl bir yol izliyorsunuz?

Yazarlığında öyküye isim bulmak en zorlandığım kısımlardan biri. Hep sonradan koyarım öykü isimlerini. Çok zor bir süreç benim için, bazen öykü bittikten haftalar sonra ismi gelir. Çok meşakkatli bir şey öyküyü isimlendirmek. Sırf ismi yüzünden bir öykü heba bile olabilir ya da doğru isimle dikkat çekebilir. Ama bütün bu zorluğuna rağmen her zaman güzel bir isim kapıyı çalıp giriverir içeri.

Zaman ile aranız nasıl? Biliyoruz ki oldukça yoğun iş temposu olan bankacılık sektöründe çalışmaktasınız. Matematik ve bankacılık kardeş sayılabilir. Uzaktan bakıldığında bu yoğun tempo yazmak için engel gibi gözükse de matematiğin öykücülüğünüze olumlu etkisi olmuştur diyebilir miyiz?

Aslında gazetecilik mezunuyum. Ülkemizin sosyo-ekonomik koşulları kimseye istediği mesleği yaptırmadığı için uzun zamandır bankacılık yapıyorum. Matematiğim pek iyi değildir. Bankacılık mesleğinin öykücülüğüme bir katkısı olduğunu söyleyemem. Benim yazarlığım mesai bittikten sonra başlar ve gün ışığına kadar devam eder. Bankacılık zor ve yorucu bir iş olsa da ben yazarak ve okuyarak kendimi iyileştirmeye, sağaltmaya, bulmaya çalışıyorum. Her kitap ayrı bir dünya demektir.

Öykü yazma disiplininizden söz edebilir misiniz? Öykü yazarken olmazsa olmazlarınız var mıdır?

Yazarlık disiplin gerektiren bir uğraştır. Bu disiplini oluşturmak için ciddi bir çaba sarf etmek gerekiyor. Okumak ve yazmak birbirine kardeştir, kan bağı vardır yani. Birisi olmadan diğersinin olacağına pek inanmıyorum. Sürekli yazı ile iştigal ediyorum. Genelde ayda iki ya da üç öykü tamamlamaya çalışırım. Yazma ritüelim yoktur. Her yerde yazabilirim, kalabalık ortamlarda, dışarıda, parkta, kitap kafelerde. Hatta evde yazamayanlardanım, sokağa çıkmam gerekir kalemi elime almam için. Deftere yazıyorum. Defterleri bitirmeyi, biriktirmeyi seviyorum. Bir öyküye başladığımda bitirmeden masadan kalkmıyorum, bunun büyüüne inanıyorum. Asıl işçilik öyküyü yazdıktan sonra başlıyor.

Kısa öyküler yazmıyorsunuz. Hatta uzun sayılabilecek öyküler. Polat Özlüoğlu' nun öykü anlayışı budur diyebilir miyiz?

Uzun soluklu hikayeler anlatmayı seviyorum. Ama illa uzun öykü yazmak gibi bir çabam yok. Öykü kaç sayfa gerektiriyorsa o kadar sayfada tamamlanıyor. Kısa olsun diye kendimi tutmuyorum, kalemime ket vurmuyorum. Öykü bir sayfada olabilir otuz sayfada.

Öykü karakteri yaratmak onu ete kemiğe büründürmek oldukça sancılı bir dönem. Bu nedenle de yazar için elbette tüm karakterleri çocuğu gibidir. Ama yine de bir nebze olsa yaratıcısı için öne çıkan karakterler vardır diye düşünüyorum. Sizin öykü karakterleriniz içinde diğerslerinin önüne geçen bir karakter var mı?

Peri Kızı Af Buyrun' da ki karakterlerin hepsi özel benim için desem yalan olmaz. Hepsini yaşayan, nefes alan, kanlı canlı karakterler, kadınlar, çocuklar, ötekiler. Öykülerdeki kadınlar her an bir sokakta karşımıza çıkabilir, göz göze gelebiliriz. Kapı komşumuz onlardan biri olabilir ya da markette gördüğümüz teyze ya da üçüncü sayfaya düşmüş cinayete kurban gitmiş bir kadın. Gözlerimizi yumduğumuz, kulaklarımızı tıkadığımız, sırtımızı döndüğümüz karakterler benim öykülerimde tekinsiz sayfalar arasında geziniyor. O yüzden ayrı bir yer değil ama bazı karakterlerin kalemin ucuna gelişi daha farklı oluyor. Mesela 'Anakızhala' annemin çocukken karşı komşusunun ismi. Annem komşusunun gerçek ismini bilmiyor, neden öyle çağrıldığını da hatırlamıyordu ama ben 'Anakızhala' ismine vuruldum. Ve o isme bir hayat uydurdum. Böyle bir yeri var bende.

Peri Kızı Af Buyrun kitabının teması kadınlar ve kullandığınız dil, dişil bir dil. Size en çok sorulan sorulardan birinin kullandığınız bu dişil dil hakkında olduğunu düşünüyorum. Bu dili oluşturabilmek için, çevrenizde kimlerin sesine kulak verdiniz?

Bu güne kadar bütün öykülerimde eril dilden olabildiğince uzak durmaya ve dişil dile hatta cinsiyetsiz bir dile doğru yol almaya çalıştım. Bu kitapta daha yoğun hissedilmesinin sebebi kahramanların çoğunluğunun kadın olmasıdır. Bu dili oluşturmak aslında düşünüldüğü kadar zor değil. Çünkü bu dilin kucağına doğuyoruz. Düşünsenize bir bebek ilk annesinin kucağına veriliyor ve o dille büyüyor. Ben şanslıydım çünkü kalabalık bir kadın popülasyonunun olduğu bir aileye sahiptim. Annem, anneannem, teyzem, yengem, kız kardeşim, halalarım sürekli etrafımdaydı. Ancak yaş ilerledikçe dişil dünyadan kopup eril kodların hüküm sürdüğü dış dünyaya karışyorsun ister istemez. Ve zamanla dişil dili kaybediyorsun. Önemli olan o dile sahip çıkmak, o dili içinde yaşatmak, unutmamak. Ben şanslıydım çünkü edebiyatla haşır neşirdim, çokça okuyordum ve yazıyordum. Bu dili koruyup kollamaya, gaflete düşmemeye çalıştım her zaman. Çünkü dört bir yandan, medya, teknoloji, iktidar, basın tarafından eril dilin yıkıcılığı, bozgunu ve zorlayıcılığına maruz bırakılıyor. Daha duyarlı olmak gerek.

Toplumun erk tarafında olan biri için bu dişil dili kullanmanın oldukça zor ve riskli olduğunu tahmin ediyorum. Okurlardan aldığınız geribildirimler nasıl? Tepkiler mi övgüler mi ağır basmakta?

Bugüne kadar hiç olumsuz bir tepki gelmedi okurlardan. Oldukça güzel geri dönüşler alıyorum. Kafalardaki önyargıları kıran, kadın erkek ilişkilerinde kadın dünyasına bu kadar içeriden bir bakış atan tırnak içinde erkek yazar tarafından kaleme alınmış öyküler okurları şaşırtıyor hatta. Benim içinse gayet normal bir durum bu gelen geri dönüşler. Yazar cinsiyetsizdir benim için, kadın yazar ya da erkek yazar değil yazar vardır. Ve yazar istediği her şeyi yazabilmelidir becerebildiğince. Önemli olan budur. Hayal etmek ve kaleme almak. Empati yoksunluğu ve boşluğu yaşayan bir toplumuz. Oysa kitaplar içindeki kahramanların yerine kendinizi koymanızı sağlayan en güzel yapıtlardır.

Yazmak isteyenler için önerileriniz nelerdir? Bu konuda verilen ilk öneri, çok okuyun olmaktadır. Çok okumak, yazmak için yeterli midir sizce? Bir yazar çok okumanın haricinde nelerden beslenmelidir?

Çok okumanın dışında iyi bir gözlemci ve dinleyici olmalıdır yazar adayları. Etrafında olup biten olayları izlemeli, çağının ruhunu yakalamalı, içinde bulunduğu zamana tanıklık etmelidir metinlerinde. Öyle bir zamanda yaşıyoruz ki herkes bir şeyler anlatmak, konuşmak, sadece kusmak istiyor içindekileri. Durup dinleyen, izleyen, susan kimse yok. Yazarlık biraz susmak, suskunluğun içinde kaybolmaktır hatta.

Her yazarın etkilendiği, kendine yakın bulduğu yazarlar vardır. Sizin yazım yolculuğunuzda etkilendiğiniz yazarlar kimlerdir?

Etkilenmek demeyelim, sevdiğim yazarlar, dönüp dönüp okuduğum yazarlar diyelim. İlk aklıma gelenler Füzûzan, Hasan Ali Toptaş, Latife Tekin, Yusuf Atılgan, Sait Faik Abasıyanık, Nahid Sırrı Öruk, Didem Madak, Sevgi Soysal, Murathan Mungan. Çeviri edebiyattan da Milan Kundera, İan McEvan, Albert Camus, Franz Kafka, Gabriel Garcia Marquez, Julio Cortazar, Raymond Carver, Jorge Luis Borges, John Cheever, Truman Capote diyebilirim. Benim için önemli olan sağlam kurgu, karakter ve dili olan bütünlüklü bir yapıt okumaktır.

25 Mayıs 1974 yılında İzmir' de doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini İzmir'de tamamladıktan sonra Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nü kazandı ve 1994 yılında mezun oldu. Uzun yıllar İzmir' de çeşitli radyolarda program yapımcısı ve sunucusu olarak çalıştıktan sonra şiirle başladığı yazın hayatına şimdilerde öyküler yazarak devam etmektedir.

Hüseyin Opruklu Islak Mavi Gözler Mikro Öykü

Islak mavi gözleri vardı kadının. "Neredeydin?" dedi adam hesap sorar bir edayla. Karşısına geçip tam da gözlerinin içine bakarak "Varlığımdan haberdar olduğumu bilmiyordum?" dedi kadın.

Adam hiç bir şey anlamamış gibi başını öne eğip sustu. Kadın bir şey söylemesini bekledi. Hep bekledi. Ne zaman sonra başını kaldırıp aldırmazlığı yüzüne yansımış halde "Hiç var olmadın ki!" dedi adam.

Ne zaman sonra "Var olan!" kimse kalmamıştı.

Neslihan Yiğitler

Hasan Ali Toptaş-Gölgesizler

Okumak için özellikle roman okumak için uygun koşul arayanlardan mısınız? Sessiz bir ortam, dingin bir an gibi... Böyle değilseniz belki de benim gibi her koşulda okuyanlardansınız. Yürürken bile okumak isteyenlerden. Hasan Ali Toptaş, “Gölgesizler” romanında birinci cümlede örneğini verdiği okura sesleniyor: “Okumak için uygun koşulları beklemene gerek yok!”. Bu söylemini de, mekândan mekâna geçerek, duvardaki resmi ana karakter haline getirerek, en sevdiğiniz kahramanı bir anda yok ederek gerçekleştiriyor. Aslında size bir roman yerine hayatın kendisini sunuyor. Beklenen dinginliği aramadan okura “Gel beraber bakalım” diye fısıldıyor.

Romanın anlatıcısı bir roman yazarı. Bölümler arasında aslında hem kendisini hem de iç sesini anlatmakta. Bir köy berberine gidiyor, berber bu kişinin roman yazdığını bilmekte. Berber dükkânında dikkat çekici bir şey var ki o da asılı duran bir güvercin resmi. Bir resim olarak atılan bu düğüm, daha sonra “Güvercin” isimli bir karakter olarak karşımıza çıkıyor ve kayboluşlara heyecanlı bir halka daha ekleniyor. Soyutla somutu birleştiren bu halkalar, bizi içine alırken çok temel, çağlar boyu insanın sorguladıklarını anlatıyor:

“Düşünce insanın içine düşünce, yolun yarısı tamam. Yani varılır bir yere, önceki noktada değilsindir artık ve dönemezsin. Dönsen de eksik.”

Gölgesizlerin fısıltıları yalın ve sade. Ana düşünceler sembollerle veriliyor. “Kar neden yağar, kar?”

“Düşünce insanın içine düşünce, yolun yarısı tamam.
Yani varılır bir yere, önceki noktada değildir artık ve dönemezsin.
Dönsen de eksik.”

Zaman-mekân ilişkisi, varlık-yokluk sorgulaması, kişilerin olaylara bakış açısı ve duyumsadıkları kaçma hissi, tüm anlatılmak istenenler üst kurgu ile anlatılmakta. Bu anlamda roman gerçek üstü bir nitelik de barındırıyor.

1958 yılında, Denizli’de dünyaya gelen Hasan Ali Toptaş için Franfurter Allgemeine Zeitung gazetesi “Sadece Hasan Ali Toptaş okumak için bile Türkçe öğrenmeye değer” diyerek biz yurttaşlarını gönendiriyor. Yazma serüvenini “Hayatı kelime kelime genişletmek” olarak adlandıran yazar eserinde, görünenle iç dünyanın, dışarıyla içerinin çarpışmasını ne olacağı belirsiz bir atmosferde ustalıkla işlerken varoluşçu üslubunu köy yaşamına aktarıyor.

“Cennet’in oğlu kendini kendi varlığında yok etmişken, gerçekten kadının dediği gibi bir kez daha yok olmuşsa durum kötüydü. Bu işin sonu yavaş yavaş köyün tamamen yok olmasına dek gidebilirdi. Belki köy zaten yoktu da bunu kimse anlayamıyordu henüz; köylülerin hepsi alışmıştı yokun varlığına...” Düş ile gerçeğin, sorgulama ile sezginin harmanlanmasıyla ilk on beş sayfada romanın adeta bağımlısı haline gelen okuru, tespitlerini göze sokmadan, karakterin özelliklerine yedirerek sonuna kadar içine alıyor.

“Her kadının gözünde, bir erkeğin kaybolup gideceği boşluk bulunduğuna inanmıştı” Bu şekilde atılan düğümler kurguya özgü zaman kavramıyla birleşerek tutkuya dönüşüyor. Her bölüm küçük birer öykü aslında. Bu küçük öykülere düşlerde gezinti, sorulara bu düşsel gezintilerle verilen yanıtlar heyecan katıyor. Heyecanın içinde yaşayan karakterler ya da eşyanın ruhu, her biri olay örgüsüne hizmet etmekte.

“Duvardaki Hazreti Ali gözlerini kapamıştı”

“Eşyaların belleğinde kendisinin nasıl bir yer tuttuğunu düşünmüş, çekip gitseymiş hangi çizgileri, hangi sesi ve hangi duruşuyla anımsarmış onu?” Doğu’nun Kafka’sı Hasan Ali Toptaş, yazın dünyasında gecikmeden kıymeti verilmiş bir yazar olarak bizim gibi yeni kalemleri etkilemeyi, yolumuza ışık vermeyi sürdürüyor.

Gönül Malat

Çocukluk başlı başına bir memlekettir, hatta sılasıdır insanın. Büyüdükçe sıla özlemimiz artar, hayat giderek gurbetleşir. Sanki ne yaşarsak yaşayalım hep gurbetteyizdir. Büyüme gurbete çıkmaktır.

Murathan MUNGAN

Sabahın köründe inatla çalan ev telefonu, bahçedeki kurumuş yaprakları toplayan, Cemal'in yüreğini ağzına getirdi. Telefona yetişmek için, hızlı adımlarla içeriye girdi. "Alo?" sesinde ki; heyecanı ve ürkekliği telefonda dahi hissedebiliyordu. Cemal, sesin kime ait olduğunu çıkaramasa da, sanki tanıdık bir esinti vardı. "Ben çocukluk arkadaşın Orhan, hatırlıyor musun?" dedi telefonun öbür ucundan. Cemal'in yüzünü kocaman bir gülümseme doldurdu. Orhan görüşmek istediğini belirterek, arkadaşından adresini almış ve telefonda konuşmayı çok uzatmadan hemen geleceğini söyleyip yola koyulmuştu.

Cemal, elinde kalan telefon ahizesi ile yıllar öncesine kısa bir yolculuk yaptı. Belki otuz beş yıla yakın hiç görüşüp haberleşmemişlerdi Orhan'la. "Haylaz Orhan işte, insan yedisinde neyse yetmişinde de o" diye söylendi başını iki yana sallayarak.

Cemal'le karısı çiçeklerle uğraşmayı planlayarak, ikisi de emekli olur olmaz Şile'ye yakın bu eve taşınmışlardı. Cemal kızılın her tonundaki sardunyalarla, Esmâ ise çok sevdiği mavi ortancalarla ve ıtırlarla uğraşacaktı. Tüm bunlar için evin kocaman bir bahçesi vardı. Esmâ, taşındıktan yedi ay sonra trafik kazasında ölünce, Cemal başta olmak üzere her şey altüst oldu. Mavi ortancalar küstü. Sardunyalar gönülsüzce renklendi, neşeleri kaçtı. İtırlar soldu. İsyanının sessiz çığlıkları ve hüznün bir buçuk yıldır Cemal'in yüzüne yüreğine yapışıp kaldı.

Önce evi satıp hiç tanımadığı ve tanınmadığı başka bir yere göçüp gitmek istedi. Bunu günlerce düşündü. Çocukları da olmadığı için, onu buralara bağlayacak hiçbir şey yoktu. Sonra her gün karısının mezarına gidip onunla konuşmaya başlayınca bunun kendisine iyi geldiğini fark etti. Evde kalma kararı aldı. Hem Esmâ da bunu isterdi.

Bir buçuk yıldır yağmur – çamur, kar- kış demeyip hiç aksatmadan, hep aynı saatte, Esmâ'nın mezarına gidiyordu. Orhan' ın telefonundan hemen sonra hızlıca evden çıkıp, normal saatinden çok daha önce Esmâ' sını ziyarete gitti. Esmâ' ya çocukluk arkadaşının aradığını, onunla görüşeceği için heyecanlı olduğunu, ama aynı zamanda bu gecikmiş görüşmeden nasıl da korktuğunu, bir bir anlattı.

Eve döner dönmez arkadaşına yiyecek bir şeyler hazırlamaya koyuldu. Kolay, yapmasını iyi bildiği bir kaç çeşit yemek hazırladı. Tam eski albümleri aramaya başlayacağı sırada, dışarıdan gürültülü, güçlü motosiklet sesinin ardından, keskin bir fren ve Hektor' un havlaması duyuldu. Birkaç saniye sonra kapı çaldı. Cemal kapıya yönelirken içi buruk bir sevinçle doluydu.

Lastik bir tokayla arkada toplanmış hala gençlik yıllarındaki kadar gür ama bembeyaz uzun saçları, hafif göbeği, derinleşmiş çizgilerin arasında tanıdık muzip bakışları, kızarmış palyaço gibi burnu ve siyah deri montuyla çocukluk arkadaşı Orhan tam karşısındaydı.

Orhan elindeki Jack Daniel's şişesini uzatarak içindeki ölmemiş çocukla, tam bir tezat oluşturan kalın sesini ortalığa salıp “Ağustos böceği karıncayı ziyarete geldi dostum,” dedi.

Sohbet üzerlerinden uzun yıllar geçmemiş gibi kaldığı yerden, koyulaşarak başlayıverdi. Tozlu raflardan okul anıları birer birer gün yüzüne çıkıyordu. İlkokuldan lisenin bitimine kadar birlikte aynı sınıfta okumuşlardı. Tüm çocukluk ve ilk gençlikleri yan yana geçmişti. Komşu oldukları için sokaklarda da hep bir aradaydılar. Kel kör bir topun peşinde nasıl koşuşturduklarını konuştular. Elektronik düşkününü yeni yetmelerin hiç anlayamayacağı, gazoz kapaklarıyla oynamanın mutluluğunu da! Öğretmenlerini, arkadaşlarını ve komşularını konuştukça fark etmeden yüzlerindeki gülümseme gittikçe büyüdü büyüdü.

Çocukluklarına, ilk gençliklerine yapılan bu masalsi yolculuk uzun zamandır olmadıkları kadar mutlu etmişti Cemal ve Orhan'ı. Dünya onları merkezine almış, ikisinin etrafında dönüyor gibiydi.

Orhan çok zeki ama yaramaz, Cemal'se çalışkan, vefakar ve arkadaş canlısı bir çocuktur. Orhan' ın, Cemal'i arayıp ziyarete gelmek istemesi bu yüzdendi. Yalnız Cemal, geçmişine çocukluğuna götürebilirdi. Orhan' ın anne ve babasını, kısacası ona dair her şeyi biliyordu. Liseden sonra hiç görüşmemeleri tamamen Orhan'ın tercihiydi. Otuz beş yılda olup bitenleri, memleket haberlerini anlatmasını istedi Cemal'den.

Önce babası Nafiz Amca' nın, ardından beş yıl sonra annesi Selime Teyze' nin ölümü nedeniyle cenazelerine gittiğini ve Çanakkale'deki mezarlarının yerlerini anlattı Cemal.

Orhan gözünün ucundan yavaşça sakallarına doğru süzülen yaşla, “Ben yoktum dostum gelmedim, keşke gelemedim diyebilseydim. Hem hiç ölmeyecek sandığım taş yürek babama, hem de pamuk anama gelmedim dostum; ben onlara, onlar bana hasret gittiler,” dedi.

Uzun bir sessizlik sonrası Cemal içki koyacak bardak ve buz almaya giderken, Orhan'ın kendisini ziyaret etme nedenini merakla, içten içe sorgulamaya başladı. Zihninde bir açıklama ararken, yolunda gitmeyen bir şeylerin varlığı çoktan hakim olmuştu düşüncelerine. Birlikte bir şeyler atıştırıp birkaç kadeh boşaldıktan sonra, Cemal'in kaygılarını gidermek üzere, Orhan elindeki sigarasından dumanı yutarcasına derin bir nefes çekti ve ardından vapur bacası gibi tütürerek konuya balıklama daldı.

Akciğer kanseriydi. Son günlerini yaşıyordu. Her yerine yayılmıştı. Tüm ısrarlara rağmen tedaviyi reddetmişti. Uğraşamazdı kimyasal tedaviyle, doktorla, hastaneyle... Bunlar ona göre değildi. Zaten yaşamıştı yaşayacağı kadar. Dünyayı gezmiş dolaşmış, her türlü zevki tatmıştı kendince. Evlenmemişti. Çocuğu yoktu. Varsa bile bunu bilmiyordu. Orhan neredeyse nefes almadan günah çıkarırcasına geçmişini anlattı durdu. Cemal içindeki sızıyı belli etmemeye çalışıyordu ama çok üzülmüştü.

Orhan birden duraksadı. Yine anlatmaya başladı. Tekrar duraksadı. Aklına sevdiği kadın gelmişti. Hayatında bir defa aşık olmuştu. Hem de delicesine. Fakülteden bir kıza! Hatta kendisinden hiç beklenmedik bir şekilde o zamanlar evlenmeyi istemişti. Ama sonra düşününce sorumluluk alacak, kendi kendini zincire vuracak biri değildi. Özgür olmalıydı. Kümeste yaşayamazdı. Kimseye bağlanamazdı. Nasıl olsa bir gün bırakıp gideceği için, boş ümitler verip kızı da sürükleyemezdi bu belirsizliğe. Aslında sevdiği kızı düşünüyordu ayrılırken bile. Üniversiteyi de bırakmış başka dünyalara yol almıştı. “Yapamadım dostum, yapamadım.” dedi.

Sonra birden kendini anlatmayı kesti ve hayatında tek mutlu olduğu döneme çocukluğuna geri dönmek istedi. Sözü bırakmadan, soru ve cevaplarla ikisinin de hafızalarında tozlanmış bütün güzel anıları, adeta topraktan çapalayarak söküp çıkarıyor, eksik kalan kareleri Cemal’e tamamlatıyordu.

Konu lise yıllarına ve öğretmenlerine geldi. Necati Çığışar* adında bir matematik öğretmenleri vardı. O yıllarda matematik öğretmenlerinin gelecekleriyle ilgili söylediklerini toylukları ve kafalarında esen kavak yelleri nedeniyle, anlayabilmenin zorluğundan bahsettiler. Necati öğretmenin, hayatlarına dokunuşunu ve üzerlerinde bıraktığı etkiyi ilmek ilmek çözmeye çabaladılar. Orhan; Necati öğretmenin derslerde öğrencilerine, söylediği sözleri taklit etmeye çalışarak sesli tekrarladı. “Yaptığınız işin, en iyisini dürüstçe yapacaksınız. Düşüneceksiniz. Kafa yoracaksınız. Okuyacaksınız. Aklınızı kullanacaksınız. Suya sabuna dokunacaksınız. Suya sabuna dokunmazsanız ne olur? Kirlenirsiniz. Pislik içinde yüzersiniz. Dürüst bir insan olmak için, kendinizi kazanmak için suya sabuna dokunup temizlenmelisiniz.” İkisi de ürperdi. Öğretmenlerinin sesi, onca yıla rağmen ikisinin de kulaklarında çınladı sanki.

Uzun bir sessizliğin ardından, Cemal söze ilk başlayan oldu. Necati Öğretmenin kendisine okuldan sonra ücretsiz ders verdiğini, sürekli yapabilecekleri konusunda yüreklendirdiğini söyledi. Bu ücretsiz derslerdeki sohbetlerin, bulutlar dağıldıktan sonra güneşin en parlak ışıklarını göstermesi gibi yaşamını aydınlattığından bahsetti. Bunu çok sonra anladığını da ekledi.

Orhan; Necati Öğretmenin taşkalp lakaplı babasına bir mektup göndererek, oğlunun zeki ama haylaz olduğunu, kapasitesini kullanmadığını ve bunun için yapılması gerekenleri yazdığını anlattı. Bu mektup üzerine rahmetlik babasının kolundan tutup, oto tamirhanesine götürerek “artık okul mokul yok tamirci olacaksın” dediğini ekledi. “Lise diplomamı Necati Öğretmene borçluyum. Oto tamircisindeki, yirmi günün izleri hala burnumda görüyorsun değil mi dostum?” deyince koca salon kahkahayla doldu. İkisinin de kafalarına birkaç tebeşir yemişlikleri vardı ama hayata dair onlara gösterdiği dürüst ve onurlu yolda öğretmenlerini minnet ve şükran duygularıyla bir daha bir daha andılar.

Cemal “Şimdi böyle öğretmen bulmak o kadar zor ki, insan ülkenin geleceğinden bu nedenle kaygı duyuyor” dedi. Orhan kendini sorgulayarak birazda vicdanının baskısıyla “Yaşlı sersem hayatında böyle bir kaygı duydun mu hiç?” diye geçirdi içinden. Kendine küfretmek onu garip bir şekilde rahatlatıyordu. Orhan bu düşünceleri aklından def etmek istercesine “Hatçe Teyzeyi hatırlıyor musun? Komşumuz hani?” der demez, Cemal hatırladığı anlaşılacak şekilde kıpkırmızı oldu. Orhan “Yapma dostum, çocuktuk ilkokul bir mi? İki mi?” dedi. “İki” cevabını alınca konuşmaya devam etti.

“Hatçe Teyze’nin ne güzel bir bahçesi vardı tabii ki biz mahvedene kadar,” dedi. Tam güleceği sırada Cemal’ in utancından pancar gibi olduğunu görünce vazgeçti. “Zaten çok zor bulduğumuz bir topumuz vardı onu kesip asmasaydı o da demir kapının koluna dostum,” dedi. Cemal hala kızarıklık yüzüyle bir şey söyleyecek oldu, durakladı ama sessiz kalmaya razı olmayan bir şey büyüdü içinde. “Çocuk olmamız bütün bir apartmanın çöpünü gecenin bir yarısı o güzelim bahçeye dökmemizi gerektirmez,” deyince Orhan içinden yine “Yaşlı sersem,” diyerek kendine bir küfür savurdu. Cemal devam ederek “Mahvoldu bahçe, bir daha eski halini hiç alamadı. Bunu nasıl yaptık hala aklım almıyor,” diye söylendi.

Orhan bir yarışmada zamana karşı yarışan, heyecanlı bir yarışmacı gibiydi. Kısa sürede her şeyi öğrenmek istiyor konudan konuya geçip, daldan dala atlıyordu. Cemal’ e eşini sordu. Onun hakkındaki duygularını tek bir cümleyle anlatmasını istedi.

Cemal biraz düşündükten sonra “ Esmâ hayatıma girdiği andan itibaren hayatı bir tangoymuş gibi yaşadım,” dedi, yanaklarına süzülen yaşlarla.

Orhan ayağa kalktı başka koltuğa geçti. Geldiğinden beri yer değiştirip duruyordu. Her derin konuşmanın sonunda zülfü yare dokununca o koltuktan öbürüne geçiyor, bunun anlaşılmasını engellemek için taktığı maske, yüzünden düşüp duruyordu. “Ben böyleyim, sürekli hareket ederim. Rahatsızlığımdan değil meraklanma dostum!” dedi.

Orhan yine konuyu değiştirerek “Dostum Zorba filmi seyrettin mi? Bilir misin?” diye sordu. Cemal’ den “Evet!” yanıtını alınca da devam etti; “Orada Zorba’ nın söylediği bir cümle var ki, zaman zaman aklıma gelir; -Her şey boş, yeter ki adamın iyi bir karısı olsun- der. Budur dostum işte! Her şey boş yeter ki adamın, yufka yürekli, anam gibi, Esmâ gibi iyi bir karısı olsun...”

Tan ağarana kadar demli sohbet sürdü gitti. Orhan sigaranın birini söndürüp diğerini yaktı. Sonunda sigarası bitti. Ceplerini yokladı, gitti motosikletine baktı geldi, hiç sigarası kalmamıştı.

Orhan sigarasız biraz oturduktan sonra aniden ayağa kalktı. Cemal koltuk değiştirecek zannederken “Bana eyvallah dostum!” diyerek kapıya doğru yürüdü. Cemal kalıp dinlenmesi, biraz uyuduktan sonra gitmesi için ısrar ettiyse de Orhan’ a dinletemedi. Arkadaşıyla vedalaştı “Ben suya sabuna dokunmadım. Pislik içindeyim!” diyerek Hektor’ un havlamaları arasında motosikletiyle sert bir dönüş yapıp tozu dumana katarak çekti, gitti. Cemal motor gözden kaybolana kadar arkasından öylece baka kaldı.

Anlaşılan Orhan, hayatına dair her şeyin kendi seçimi olduğunu düşünerek yaşamıştı. Acaba kimlerde izi kalmıştı? Belli ki bunu kendisi de bilmiyordu. Issız ve hüsrân doluydu. Sözde özgürdü, ama aslında özgürlükten kaçıştı yaptıkları. Serbest bir adamdı yalnızca. Onca yılın ardından, öyle görünüyor ki, kendine karşı dürüst olacak cesareti yoktu ya da o cesareti hiç bir zaman toplamayı becerememişti.

Cemal kapıda, zihninde uçuşan bu düşüncelerle uzunca daldı. Hektor havlamasa daha kendine gelemeyecekti.

Kapıyı kapatıp içeri girince, hala salonda dolaşan sigara dumanı genzini yaktı. Hemen pencereleri açarak temiz havayı içeriye davet etti. Allak bullak olmuştu. Kadehinde kalan iki yudum viskiyi, sabahın köründe midesine indirdi. Koltukta bir süre yığılıp kaldı. Kalkacak gücü bir türlü bulamıyordu. Hayatın anlamını ya da anlamsızlığını ve acılarını sorgulayan düşünceler ardı ardına zihnine doluşmaya başladı. “İnsan kendine karşı dürüst olmalıydı.

1. Bu da cesur olmayı gerektirirdi. Dürüstlüğün bedeli ağırdı. Hem de çok ağırdı. Suyla sabunla temizlenerek oluşan dürüstlük, insanı kendi kendinin kahramanı yapardı. İşte o zaman, her şeyin ve herkesin karşısına büyük bir özgüvenle çıkabilirdi insan. Bu özgüven bize, suya sabuna dokunmanın armağanıydı. Kendimizi kazanmış, vicdanlı ve özgür bir şekilde.” ** Başını sallayarak kendine gelmeye çalışıp “Şimdi felsefe yapma sırası değil. Toparlan ve Esmâ’ya git,” diye söylendi.

Mezar başındaki uzun bir sessizlikten sonra “Beni yalnız bıraktığın için sana çok kızmıştım ama yalnız değilmişim. Benim için yaptıklarına ve benimle paylaştıklarına sonsuz teşekkürler,” dedi, Esmâ’ya dokunur gibi şefkatle toprağını okşadı.

Orhan, onca yılın ardından birden Cemal’ in hayatına dalmış, onun duygularına dokunmuş, istediği kadar paylaşmış ve daha 24 saat bile olmadan çıkıp gitmişti. Cemal’den öğreneceklerini öğrenmiş, gece boyunca viskisini, bir buçuk paket sigarayı bitirmiş ve kaçarcasına motoruna atlayıp sırta kadem basmıştı. Cemal günlerce Orhan’ a ulaşmaya çalıştı. Telefonlarına hiç yanıt alamadı. Ardından mekanik ses ulaşamadığını söyledi durdu. Meraktan deli olacaktı. Nereden bulacaktı onu da bilmiyordu. Adamın yeri yurdu belli değildi ki?

Bir gün gazetede üçüncü sayfa haberlerini okurken gözü bir habere ilişti. “İda dağından uçuruma yuvarlanan ve feci şekilde can veren .....” diye yazıyordu. Orhan olduğunu anladı.

Belli ki, Orhan anacığını ve babasını ziyaret ettikten sonra motosikletini İda dağına vurmuş, ölüm şeklini ve zamanını kendisi seçmişti. Ağlayacak sıcak, sevgi dolu bir omuz ve başını koyacak samimi bir diz bulamadan, kendini hiç kazanamadan bu hayattan göçüp gitmişti. Sözde özgür ama aslında yitik, tüm varlığını kendisini ısıtmak isterken boşa harcayan kibritçi kız misali donmuş, buz gibi soğuk ve koyu, kopkoyu bir yalnızlıkla...

Fırat Işıkgil

Toptaş'ın Büyü Çiçeği Tarlaları

Lal seherlerinin, gülara akşamlarının, zifir gecelerinin, ve zerefşan gündüzlerinin semalarını hep aynı ezan seslerinin doldurduğu Anadolu'nun, o en bildik hikayelerinden birini anlatıyor Hasan Ali Toptaş'ın Kuşlar Yasına Gider'i. Biliyoruz, çünkü o Anadolu'nun ta kendisiyiz. Kış güneşinin şavkını ya da yaz yağmurunun narını sihirli bir kandil ateşi gibi yansıtan tahta pervazlı pencerelerinin önünde, her daim güpürleri iğne oyalı, üzerlerindeki lale soğanlarının zamanın güzel ezgileri ile ağır ağır zeybek oynadığı perdeler var bu hikayede. Köy kahvelerinin kırık dökük, yorgun masalarını örten, unutulmuş saatli maarif takvimi yapraklarını andırırcasına kuruyup sararıp sigara yanığıyla delik deşik olmuş, kirli ve damalı örtüler var. Her sela verildiğinde söveleri arşa nazır olan ve kubbemsi kapıları, en az Babüssade kadar büyük sırlara gebe, müphem bir sükutla aralanan köy camilerinin, yine şehirden köye saat başı kalkan o eski model minibüslerin tozuttuğu mazot kokan yollarında, ecele at başı yürüyen, koşan ve zamanı geldiğinde o sırra eren insanları var. Biz varız bu hikayede, kadim öğretilerimiz var, türkülerimiz, anamız, kardeşimiz, yarımız var. Hasan Dayı'mız, Dudu Nine'miz var. Bayram sabahı erkenden kalkmalarımız, dağların kayalara vura vura köpürtüp toprağımızı emzirdiği o buz gibi suyla kana kana giderdiğimiz susuzluklarımız var.

Hasan Ali Toptaş'ın günlük yaşantılarımızın ayinesi olan o güzel sayfalarının arasında bir at dörtnala nasıl da koşuyor öyle!..Bir at ki süt gibi beyaz, nur gibi aydınlık. Bir at ki Ay'la hemşeri, Çoban Yıldızı'yla senli benli. Yeleleri sıvılaşıp akıyor uzak bir dağın eteğine doğru. Çam ağaçları, kar baykuşları, kör karasağan kuşları bile dile geliyor. Kutsal Kitap'ı ezberden okur gibi hep bir ağızdan ilahiler söylüyorlar. Yunus Emre diyorlar, Aşık Veysel diyorlar, Bozkırın Tezenesi diyorlar...

Hele ata! Nasıl da koşuyor hele... Nasıl da koştukça ateşten bir küheylana dönüşüyor. Meranlar sesleniyor yerin yedi kat dibinden, Şahmeran bile dile geliyor. Hasan Ali Toptaş anlatıyor, at koşmaya devam ediyor. Hasan Ali Toptaş anlatıyor, at hızlanıyor. Koca Toroslar eriyor gürül gürül yanan toynaklarının altında. Koştuğu orman boyunca ve zamanla yaşıt bir güney rüzgarınca nasıl da rükuya eğiliyor ak meşeler. Takvim yapraklarını döküyor bir büyü zamanının rüzgarı. Güpürlü perdeler şiirli bir serencam ile köpürüyor. Peygamber çiçekleri efsunluyor mavi akşamüzerlerini. Secdeye varıp Mescid-i Haram'a alnını vurur gibi nasıl da yıkılıyor ardı sıra dev kavaklar. ... Hasan Ali Toptaş anlatıyor, at dört nala tırmanıyor dağa şimdi. Kavaklar, akmeşeler geride kaldı...İnsan diyor, tevekkül diyor, sevgi diyor. Şahikasında bayrağımız kadar kırmızı bir güneş batıyor. At güneşe doğru ışık gibi akıyor. Güneş onu bağrına basmak için bekliyor. Şimdi genişçe bir çayırılıkta mübarek hayvan. Tepeye ulaşmasına çok az kaldı... Güneş kızıl bir nar şerbeti ikram edercesine kızartıyor Torosların zirvesini. Toroslar ikramı geri çevirir mi? Memnuniyetle içmeye başlıyor. At zirvede Davut Heykeli gibi anıtlaşıp, duruveriyor!...Gümbür gümbür yanmakta olan döşü batmak üzere olan güneşe dokunuyor, harlıyor. Uzaklardan kadim bir ney sesi duyuluyor. Anadolu insanının ruhunu mayalayan öğretinin sesi. O elvan tuvalin dokusu olan, rengi olan, o özün kokusu olan, tadı olan öğretinin sesi...Gurubun rengi önce koyu kızıla sonra siyaha dönüyor. Hasan Ali Toptaş anlatıyor. Neyzen üflüyor. Biz dinliyoruz. Hasan Ali Toptaş anlatıyor. Bir'e doğru gidiyoruz. Kelimeler karanlığı Zühre Yıldızı gibi süslüyor. Dağlar diyor, geçitler diyor, bembeyaz bir gömlek giymiş, bembeyaz bir destar takmış sırdan bahsediyor. Atın rüzgarıyla alev almış tarlaları gösteriyor. Ateşinde açmış binbir türlü büyü çiçeğini gösteriyor... Kadirşinaslık diyor, ataya saygı diyor ve en çok da baba sevgisi diyor...

1958 yılında Denizli'de dünyaya gelen Hasan Ali Toptaş yazarlık hayatı boyunca bir çok ödül almış yazarlarımızdan biri. Kitapları bugüne kadar Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Finlandiya, İsveç, Irak ve Güney Kore gibi ülkelerde yayınlanmıştır. 'Kuşlar Yasına Gider' ilk baskısı 2016 yılında yayınlanan romanıdır. Otobiyografik unsurlar içeren eser baba sevgisi üzerine kurulu. Kahraman anlatıcısı söz konusu babanın oğlu. Aynı zamanda kitabın baş kahramanı. Meydana gelen olayları onun bakış açısıyla görüyoruz bu yüzden. Ancak Toptaş oğula çoğu zaman yorum yaptırmayarak ailenin içinde olan bitenle ilgili tarafsızlığını mümkün olduğunca koruyor. Yazar detaylı köy, kent ve doğa tasvirlerini baş kahraman üzerinden bizlere aktararak mekan duygusu oluştururken kitabın asıl duygu ve çatışma yükünü ise baba ile oğul arasında paylaşıyor. Hikaye babanın yarattığı duygusal atmosferden besleniyor. Tıpkı yazımın başında belirttiğim gibi gündelik ve hepimizin hayatında olan olaylardan yola çıkıyor Toptaş. Ve bu olayları da son derece basit ve anlaşılır bir üslupla biçimciliği ön plana çıkartmadan anlatıyor. Anlatımdaki bu sadelik kitaptaki kahramanların basit hayatlarıyla benzeşiyor. Ancak kitaba edebi lezzeti veren sihirli dokunuşlar onu etkili bir romana dönüştürüyor.

Eser, yazarın sahneye aynı anda konumlandığı iki farklı uzamda geçiyor. Birinci uzam hayatın sıradan akışını ifade ediyor. Anamız, kardeşimiz, elimiz, bacanağımız, işimiz, çocuğumuz, mütevazi bir evimiz var. Pencereimizin önüne oturup lapa lapa yağın kar tanelerine kollarını açan çam ağaçlarını izleyip çay içtiğimiz, balkonda sigaramızı tütürdüğümüz, akşam yorgun argın işten geldiğimizde kendimizi televizyonun karşısına attığımız, yemek yedikten sonra eşimizin kısıp ateşte kavrulup pembeleşmiş soğan kokan ellerini öpüp eline sağlık dediğimiz, yatma vakti gelince de yağmur damlalarının cama düşmüş gölgeleri ile lekelenmiş kapalı perdelerimizin arkasındaki odalarımızda, bugünden pek de farklı olmayan bir sonraki güne uyanmak üzere gözlerimizi kapattığımız sıradan bir hayat. Ancak ikinci yani diğer uzam anlatıyı tamamen değiştiriyor ve sanki Hasan Ali Toptaş'ın dokunuşu ile her gün gördüğümüz sıradan çayırların üzerinde bin bir türlü büyü çiçeği açıyor. İşte anlatıyı gerçeküstü hale getiren bu ikinci uzam. Tıpkı Salvador Dali'nin sürrealist (gerçeküstü) resimleri gibi ya da bir hologramın aslında var olmayan bir dünyayı apansızın karşımıza getirmesi gibi, sıradan olaylar hiç beklenmedik bir anda form değiştiriyor ve gerçeküstü bir hal alıyor. Hasan Ali Toptaş kitaptaki her sahnenin içine her an türküler ya da alaturka şarkılar söylemeye hazır bir saz ekibi konumlandırmış gibi. Sözünü ettiğim ikinci uzamı bu ekip oluşturuyor. Yaşanan sahneden alacağımız izlenimi o ekibe verdiği talimat doğrultusunda söylediği şarkılarla/türkülerle kendisi belirliyor. Bunu yaparken kelimeler birer notaya dönüşüyor tabii. Bazen sürrealizmin dayanak noktası olan bilinçaltının ürettiği sanrıları kullanıyor. Bazen de gerçekliğin formunu bozup, hacmini küçültüyor. Saz ekibi sahneye kurulmuş yarı hayal yarı gerçek yüksekçe bir şehristanın içindeki genişce bir cihannumanın ya da bir şahnişinin arkasında oturuyor. Onları asla roman kahramanları kadar net göremiyoruz. Ne çalarlarsa çalsınlar, ister üzgün, ister neşeli, tonları hep alaturka hep Anadolu. En duygusal, içimizi en çok acıtan sahnelerde bağlama çalan müzisyen solo yapıyor ve hayatımız Hasan Ali Toptaş'ın dinlememizi istediği o yanık Anadolu ezgisinden ibaret oluyor. Kimi zaman da fasıl havasında tüm ekip birlikte şarkı söylüyor ve anlatım neşeli hale geliyor. Saz ekibini dinlediğimiz zamanlarda sahnedeki roman kahramanlarının sesini duymuyoruz, hatta izlemiyoruz. Kulağımız tamamen arka fonda çalan nağmelerde. Çünkü Toptaş bu sahnelerde kelimelerin de ötesinde ezgili bir anlatım ile ruhumuzu besliyor. Böylece roman günlük sıradan ve gerçek olan hayatlarımıza dokunarak bizi içine çektikten sonra yine aynı topraklarda açmış bin bir türlü büyü çiçeği ile kaplı çok farklı bir aleme götürerek o gerçekliğin üzerine çıkarıyor. Diğer bir deyişle gerçeküstü oluyor.

Bacağında protez takılı babanın sağlık durumu giderek kötüye giderken bize de kaçınılmaz sona sayfa sayfa yaklaşmanın hüznü çöküyor. Kahraman anlatıcı kitabın başında babası ile olan ilişkisini de anlatıyor. Bu durumda baba-oğulun ilişkisi zengin bir boyut kazanırken, kitap boyunca giderek yoğunlaşan duygusal atmosfer için elverişli ve verimli bir zemin de hazırlanmış oluyor. Sonlara doğru yapılan geri dönüş ise muhtemelen bir çok okurun gözyaşlarını tutmayacağı bir kısım. Bu dönüşün olduğu yer aynı zamanda oğul karakterinin eser boyunca gösterdiği takdir edilesi metanet ve yardımseverlik örneğinin temellerini göstermesi yönüyle de çok önemli. Keza bu kısa alt-hikaye boyunca babasının ne kadar yardımsever ve paylaşımcı bir insan olduğuna şahit oluyoruz. Toptaş'ın anlatımı zenginleştiren imge kullanımını da yine Anadolu hayatının gündelik unsurlarından besleniyor. Mesela babasının gençliğinde gürül gürül akan bir çeşme, babasının ölümü yaklaştıkça incecik akıyor. Burada incelen su babanın tükenen, zayıflamakta olan bedenine atıf yapıyor. Diğer bir örnek ise babasının ölümünden hemen önce, yaşlı adamın en çok sevdiği ağaçlardan birinin kesilip devrilmesi. Yere yığılıp kalan ağaç gövdesi imgesi aslında yatalak babasının yatağa mahkum olmuş gövdesini temsil ediyor. Anlatıyı zenginleştiren örnekleri çoğaltmak mümkün. Mesela okuruna çok güzel türküler de veriyor Toptaş. Genellikle oğul karakterinin arabada yalnızken dinlediği bu türkülerin olduğu kısımlar çoğunlukla olay örgüsü ile doğrudan bir bağlantı içermiyor. Bu yüzden duygu yoğunluğunun altında ezilmiş okura ve babasının ölümünü bekleyen oğul karakterine derin bir nefes aldırıyor. Kitabın son bölümlerini saymazsak yazar tıpkı baş kahraman olan oğul gibi metanetli bir ses tonu kullanıyor kitap boyunca. Üstelik bunu yaparken de doğayı kullanıyor. Acıların, hüznün ruhumuzu alt-üst eden sesini hep Anadolu'nun sessiz ve bir o kadar vakur dağlarını bize göstererek alçaltıyor. Bir röportajında günümüz Türkçe'sindeki kelime azlığından şikayet eden yazarın kitabında gerek yöresel gerek de unutulmaya yüz tutmuş ifadelerle bolca rastlamak mümkün.

Hatice Hamarat

HASAN ALİ TOPTAŞ'IN DÖNGÜSEL DÜNYASI VE ZAMAN YAZGISI ÜZERİNE

1958 yılında Denizli'de dünyaya gelen Hasan Ali Toptaş, zaman içinde yazdıkları ile içimizden bir yazar olduğunu kanıtladı. İcra memurluğu görevini sürdürürken bir yandan yazın hayatına da devam etti. 1992 yılında “Ölü Zaman Gezginleri” adlı öykü dosyası ile Çankaya Belediyesi'nin düzenlediği yarışmada birinciliği elde eden yazar, 1994'te “Gölgesizler” adlı yayımlanmamış romanı ile Yunus Nadi Roman Ödülüne lâyık görüldü. 1999 yılında “Bin Hüzünlü Haz” ile Cevdet Kudret Edebiyat Ödülünü göğüsledi.

“Yazmak, zamana müdahaledir. Edebiyatın ezeli reflekslerinden biri de zamanı olabildiğince yavaşlatmak, hatta durdurmaktır.” Diyen yazarın farklılığı onun zamansız bir yazar olmasından ve yersiz yurtsuz duyguları içimizden biri olarak işlemesinden kaynaklanır. Borges'in bir cümlesi vardır; “ben uzayın derinliklerinde geçen bir öykü yazsam bile o öyküde Arjantin mutlaka vardır.” Hasan Ali Toptaş için de geçerlidir bu söz. Onun yaşadığı toprakları bu denli güçlü dile getirişi ve şiirsel dili yazarı günümüz edebiyatçıları arasında ön sıralarda kendine yer edinmesini sağlamıştır. Yazar, eserlerinde geçmiş, şimdiyi ve geleceği bir potada eritip bizi zamansızlığın dayanılmaz çekiciliği ile karşılaştırır.

“Zaman Kimi Zaman” adlı öyküsünde onun zamanı algılayış biçimi net biçimde ortaya çıkar. Yazara göre zaman kaybolmaz, aksine başka formlara dönüşerek yeniden hayatın döngüsüne katılır. Yazarın eserlerinde kahramanlar dikkat çekmektedir.

“Zaman Kimi Zaman” adlı öyküsünde onun zamanı algılayış biçimi net biçimde ortaya çıkar. Yazara göre zaman kaybolmaz, aksine başka formlara dönüşerek yeniden hayatın döngüsüne katılır. Yazarın eserlerinde kahramanlar dikkat çekmektedir. Toptaş, kahramanlarını ele geçirmez, aksine onların kendisini ele geçirmesine izin verir. Bu konuyla ilgili şunları dile getirir; “ Edebiyat, bilgiyle başlanıp, sezgiyle yürünen bir yoldur. Bu nedenle romanlar yazarlarından daha akıllıdır.”

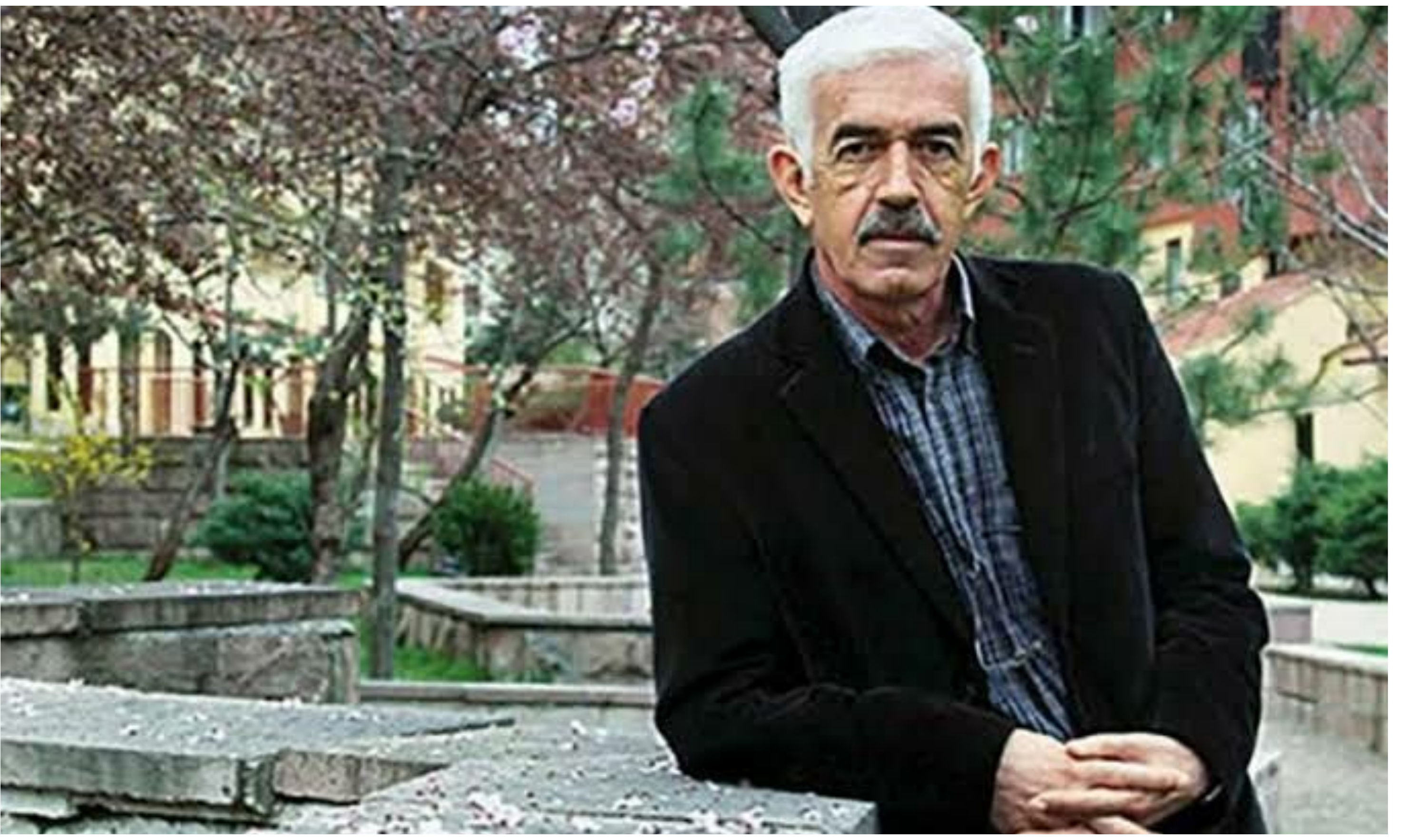
Kendisini hiçbir yere ait hissetmediğini dile getiren Toptaş’ın arayışı fiziki dünyayı gözlemlene yeteneğini kelimeler baki kılar. Toptaş’ın romanlarını incelediğimizde ortak bir özellik dikkatimizi çeker. –Döngüsellik- onun romanları başladığı yerde biten ya da başladığı yere geri dönen yapılar ihtiva eder. Eserlerinin devingen özelliği okuyucunun belirsizliğe doğru sert bir inişe geçmesine neden olur. Ancak yazar, şiirsel dili ile bu inişi öylesine yumuşatır ki biz, kahramanların acılarını kendi acılarımız, hüznelerini kendi hüznlerimiz ve sevinçlerini kendi sevinçlerimiz sayarız. Çarpıcı değil mi? Post modern anlayışın çoğulcu tavrına uyumlu eserleri ile hem Batı edebiyatının dokusunu koklatır hem de Doğu edebiyatının masalsi üslubu ile tanıştırır okuyucuyu.

Yazarın doğumunu muştulayan ilk eseri “ Sonsuzluğa Nokta” diğer eserlerinden zaman çizgisi nedeniyle ayrılır. Geçmiş, şimdi çizgisinde ilerleyen romanın başkahramanı Bedran, geçirdiği trafik kazası sonucu felç kalır. Okur, Bedran aracılığı ile kaybolan umutlarını yeniden hatırlar ve zaten kaybederek başlanmış hayatları tanıma fırsatı bulur.

Bin Hüzünlü Haz’da ise kahraman, Alaaddin adını verdiği bir “şey”i arar. Bu bir duygu olabileceği gibi, bir insan yahut her hangi bir varlık ta olabilir. Okuru izleksel olarak serbest bırakır. Zihnini istediği noktada odaklamasına olanak tanır. Okur romanın helezonik kurgusu sayesinde kurmacanın derinliklerine çekilir.

“Hayat nedir diye sorarsan, bilmiyorum evlat; sormazsan biliyorum.” Diyen Nafi karakteri bizi Toptaş’ın varoluş sancısının okuyanı olmaktan çıkarıp, bu sancıya dokunan bir dış kahraman olmaya yöneltir. Toptaş, okurların geri dönütlerine önem veren ve ortak ruhu yakalayan ender yazarlardandır. Edebi döngünün yeri de yadsınamaz romanlarında. Evren tasarıları ile okurun eline bir tür silah tutuşturan yazar, aynı silahla kahramanlarını yaralayarak okuyucuya da istediğini sunmuş olur.

“İnsanlar isterlerse her şeyi, ama hemen her şeyi bir tür silaha dönüştürebilirdi. En çok ta sevgiyi...” dediği Sonsuzluğa Nokta eserinde Bedran’ın çaresizliğine ortak olarak kendi çaresizliklerimizi tanıma fırsatı buluruz.

“Suskun insanın içi sözcük kuyusudur derler” dediği Gölgesizler’de içine hapsoldüğü kuyunun başında bekleyen yine bizizdir. Ya da muhtarın avluyu tararken içimizi ezerek söylediği o cümleler;

“O, her şeyin mutlaka bir iz bırakacağına inanıyordu. İzsiz şey olmazdı; kuşların bile izi vardı gökyüzünde, sözcüklerin dişte, bakışların yüzde.”

Yalnızlıklarımızı ve vazgeçişlerimizi hatırlatır Kuşlar Yasına Gider’de: “Yalnızlık, biraz da vazgeçmektir” diyerek hayata gecikmişliğimizi fısıldar.

Babalarımızın kaybolan sesleri olur, babalarımızın dilinden konuşur ; “ Çünkü sabaha geç kalabilirsin. Şunu da unutma yeryüzünde gecikmişliğin ilacı yoktur.”

Ve korkularımızı yüzümüze vuran bir rüzgârla hiddetli salınışlara gark eder bizi Uykuların Doğusu ile:

“ Çünkü diye devam etti babam; hırs atına binenler, çoğu kez ne vakit düştüklerini anlamazlar.”

Hasan Ali Toptaş zihnimizdeki tarlalara yeri gelip güller ekiyor yeri gelip oradan kenevirler deriyor demeliyiz belki de. Düşlerimizi, kaybedişlerimizi ve yeniden başlamak için yenilgilerimizin bizi ısırın gücünü konduruyor kalemine. Her eserinde farklı bir tatla okuyucuya selam eden ustaya selam olsun.

“Hangisi zor?
Hangisi daha acı?
Toprağın altındaki
ölüm mü, üstündeki
ölüm mü?”

“Hangisi zor? Hangisi daha acı? Toprağın altındaki ölüm mü, üstündeki ölüm mü?”

Hicret Birik

Vazodaki

Mikro Öykü

O gece, kör karanlığı delen sarhoş kar taneleri birbirlerine hiç dokunmadan yerde birleşiyor, kahverengi toprağı buzdan bir yorgan misali örtüyorlardı. Sultan ebe, çığlık çığığa bağırarak kadına sabırla karı delen çiçeklerden bahsediyordu. Çocukken dinlediği masallar gibi hem öfkeli hem acılı hemde umutlu. Gözleri kocaman kocaman açılan kadın sonunda bebeğin ağlama sesiyle rahatlardı. Kucağına aldı, kokladı, aşık oldu. Sonra onu koruması gerektiğini düşündü. Bir vazoya yerleştirdi. Vazodan yere doğru uzadıkça kollarını ve bacaklarını budadı. Dışarısı tehlikeliydi. Zamanla güçlü olması gerektiğini düşündü. Budadığı sıskacık kollarına pazular ekledi. Mevsim yaz olunca cam kenarına koydu. Görenler hayranlık duydular. Sami ayrı bir hayranlık duydu. "Bu vazodaki benim olmalı" dedi. Kadın dama çıkmış, küçücük odasının kilimini silkelerken, Sami bunu fırsat bilip vazodakini kandırıp götürdü. Yolda giderken kulağına yeni ve görkemli vazosuyla ilgili cümleler fısıldadı. Nefes nefese evine varıp kapıyı kilitledi. Onu, evdeki yeni vazosuna yerleştirdi. Perdeleri kapattı. Işık zarar vermemeliydi. Keyfi yerindeyken uzun uzun seyretti. Gel zaman git zaman, kenarından bucağından dökülen tohumları küçük küçük saksılara ekti. Sonra dedi ki " her köşeden bir kem göz duvarları kemirirken bu kadar güzel olman doğru değil. Hem beni sevip sevmediğini ancak böyle anlayabilirim." Başladı tek tek yapraklarını yolmaya. Seviyor, sevmiyor, seviyor, sevmiyor...Ortada acı yoktu, fedakarlık gerekiyordu. Sami, yaprakları uzun ve sert bir kış boyunca yoldu. Üşümesi önemli değildi. Fedakarlık gerekiyordu. Saksılardaki tohumlar yeşererek baharın geldiğini haber verdiler. Fakat vazodakinin rengi baharın aksine ,sararıp solmaktaydı. Bir sabah boynu büküldü. Öldü. Annesi ağlıyordu, Sami üzgündü. Ölenin kim olduğunu bilmiyorlardı.

Sevde Gül Kocalar

Ölü Zaman Gezginleri | Hasan Ali Toptaş

Bazen karakterleri kaybedip başka bedenlerde bulduğumuz, bazen tam mekana odaklanmışken bir anda zannettiğimiz yerde olmadığımızı fark ettiğimiz bazen ise zamanın başka başka boyutlarına beklenmedik anlarda seyahatler ettiğimiz öykülerden oluşan bir kitap Ölü Zaman Gezginleri. Belki de bahsettiğim tüm bu karmaşıklığı en çok içinde barındıran öykü Ölü Zaman Gezginleri olduğundan yazar tarafından kitabın adını almaya layık görülmüştür, kim bilir.

“Dünyayı sarıp sarmalayan sis her şeyi örttüğü için nesnelere yokluğu dilimizi köreltmişti belki de. Ya da şiirlerde, romanlarda, resimlerde aradığımız ve ansızın karşımıza çıkıvereceğini sandığımız bulunmaz’ı bulmuştuk dağa çıkmakla; amacımıza erişmek sözcükleri anlamsız kılmıştı bir an, artık beynimizde yeni bir bulunmaz’ın hasreti başlayınca dek konuşmayacaktık.

Oysa, bulunmaz’ı doğuracak yaşamı sisin ötesinde insanlar yeniden biriktiriyorlardı şimdi ne biriktirdiklerini bilmeden (çünkü en doğurgan birikimler bilmeden biriktirilenlerdir)...”(Ölü Zaman Gezginleri-s:62-63)

1993 yılında ilk basımı gerçekleşen bu öykü kitabı iki bölümden oluşmaktadır. İkisi de sekiz öyküden oluşan bu bölümlerin ilkinin adı kitaba da ismini veren Ölü Zaman Gezginleridir. İkinci bölümün adı ise Yoklar Fısıltısıdır. Yoklar Fısıltısı, aslında yazarın 1990 yılında kendi imkanlarıyla bastırıldığı bir öykü kitabıdır. Ancak yayıncının dağıtımını sağlayamaması nedeniyle kitap okuyucuya ulaşamaz ve bu durum Hasan Ali Toptaş’ı yazmaya küstürür. Toptaş, yine de tam anlamıyla edebiyata sırtını dönemez. Yayımlatmayı asla düşünmediği, sadece içini boşaltmak adına kaleme aldığı ve kendince şiirsel metinler kategorisine soktuğu Yalnızlıklar kitabını kaleme alır.(1) Bu dönem yazar için biraz kafasını boşaltma, dinlenme süreci olur.

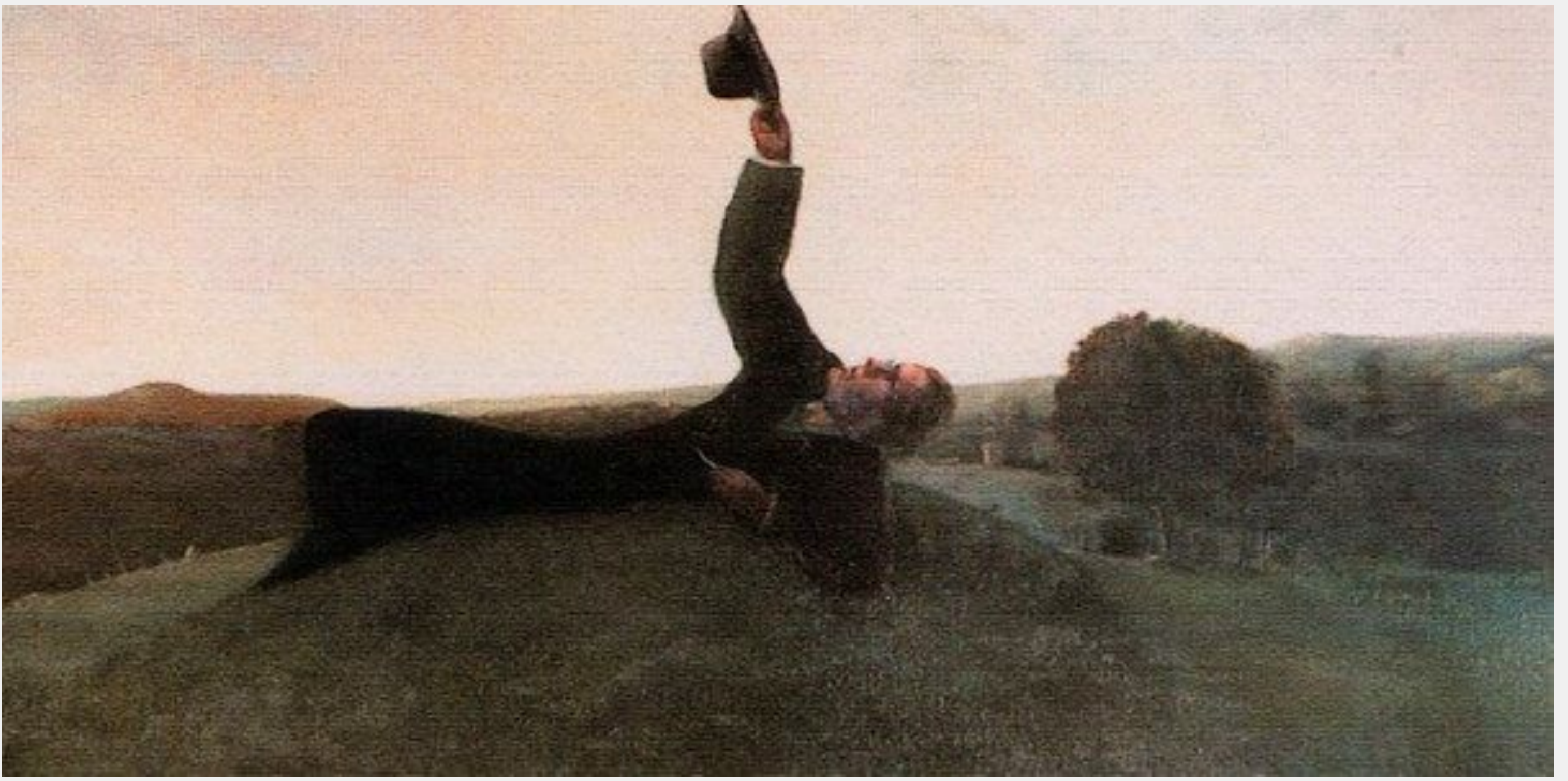
Yazarın ruh dünyası iyi dinlenmiş olacak ki her doğum öncesi yaşanan o sancılı dönem Toptaş'ın yazın dünyasında da bambaşka bir eserin doğumuna ve onun edebiyata yeniden dört elle sarılmasına vesile olacaktır. Aynı zamanda kensidine yarışmalarda birincilikler getiren Ölü Zaman Gezginleri adını verdiği bu eser, kısa süreliğine raflara kaldırılan Yoklar Fısıltısı adlı eserini de ardına alarak basıma çıkar ve yazarın önemli öykü kitapları arasında yerini alır. Böylece iki kitap bölümlere dönüşerek tek bir cilt altında buluşur.

Ölü Zaman Gezginleri bölümündeki öyküler, kitabın ikinci bölümündeki öykülere göre biraz daha ağır. Ancak bu ağırlık kesinlikle dilden kaynaklı bir ağırlık değil. Bahsettiğim, altında eminim her okuyucunun ezildiği müthiş bir kurgu ağırlığı. Farklı bir hafızadan, farklı bir zekadan dışarı fıskıran fikirlerin, anıların, ihtimallerin ve hayallerin oluşturduğu söz gruplarının ağırlığı. Bu bölümdeki öykülerin genelinde var olan düş mü, gerçek mi belirsizliği bir yandan okuyucunun algılarını uç noktalara kadar zorlarken bir yandan da okuyucuyu anlam veremediği bir öyküye odaklanma çabasına sokuyor ve bu durum tuhaf bir biçimde kafam çok karıştı deyip kitabın kapağını kapatıp bırakmak yerine okuyucuyu kitaba daha bağlayan bir haz veriyor. Belki de okurlarına aştığı bu anlama çabası Toptaş'ı Türk Edebiyatının kilometre taşlarından biri, eserlerini ise vazgeçilmez başucu kitapları haline getiriyor. Bu bölümde yer alan Balkon öyküsü etkileyici şiirsel anlatımıyla, Zaman Kimi Zaman öyküsü farklı zaman dilimlerinin üst üste yaşanmasıyla oluşan düşsel tarzıyla, Ölü Zaman Gezginleri kelimelerin sanatsal dizilimlerine doyamadığım ve tekrar tekrar okumak istediğim cümleleriyle, Şarap Lekesi ise üstü kapalı bir anlatımı olmasına rağmen anlatmak istediğini iç tahlilleriyle açıkça yansımasıyla beni en çok etkileyen öyküler oldu diyebilirim.

Yoklar Fısıltısı bölümünde de bir önceki bölüm gibi sabit zaman, mekan, kişi durumu nadir. Ancak olay hikayeciliği ilk bölüme göre daha fazla olduğundan öykülere hakim olmak daha kolay. Yine düş-gerçek karmaşasını burada da yaşıyoruz. Yazarın kendi dünyasında oluşturduğu gerçeğin içine dalıyor ve bu yüzden bu iki uç -düş ve gerçek- arasında gidip geliyoruz. Toptaş bir konuşmasında bu konuya şöyle değiniyor:

“Gerçekliği büyütme ya da yok etmek dediğimiz şey aslında gerçekliği var etmek. Yazınsal gerçekliği yazının içinde kelimelerle, cümlelerle, onların yok ettiği, var ettiği şeylerle yeniden oluşturmak. Metindeki öğelerin birbirine dönüşebileceği, her türlü varoluşsal olanağı sağlayan aşkın bir ortam yaratmak.” (2)

Yoklar Fısıltısı bölümünde yer alan Yabu öyküsü derin konusuyla, Çift Çizgi karakterler ve zamanlar arasında ustaca tasarlanan kurgusuyla, Av öyküsü içinde bir öykü konusu avlarken aslında bir öykünün içine düşen anlatıcının heyecanı, Dünya bir Gülnida öyküsü Gülnida'nın teslim olmamış küçücük yanıyla ve Herkes Gibi Safa Bey öyküsü Şükrü Erbaş için yazılmasıyla hafızamda yerlerini ayıran öyküler. Ayrıca Toptaş'ın bazı eserlerinde kendi hayatından detaylara yer verdiği bilinir. Bu bölümde de yer alan Yabu isimli öyküsünde yazar, Suriye sınırında yaptığı askerliğine bir selam gönderir.

Kitaptaki öykülerin birçoğunun sonunda bir duvara toslama hissi kaplıyor içinizi. Öykü boyunca oluşan kaos büyük oranda tamamlayan, ancak sizi hiç de beklemediğiniz bir noktada yakalayan vurucu bir betimleme, bir konuşma metni, belki sadece bir isim her öykü sonunda o hayret ifadesini çiziyor yüzünüze. Bu beklenmedik sonlar öykü boyunca etrafa dağılan her parçayı toplayıp resmin bütünü görmeyi sağlıyor. Derin derin aldığınız o nefesi verdikten sonra geçebiliyorsunuz ancak diğer öyküye. Sonraki öyküleri, bakalım sonunda ne bekliyor beni, düşüncesiyle okumaksa ayrı bir heyecan katıyor okumanıza.

Okuma-yazma bilmeyen ancak çok iyi bir hikaye anlatıcısı olan bir annenin hikayelerini ve sessiz bir babanın belki de sessizliğini dinleyerek büyüyen bir yazar Hasan Ali Toptaş. Yaşadığı, gözlemlediği, hissettiği, düşlediği birçok şeyi hafızasının bir yerlerine saklamış. Biriktirdikçe taşmış, taşıkça yazmış sanki. O yazmış, bizlere de okumaya doyamadığımız cümlelerin altını çizmek kalmış. Bu pasaj da benim için onlardan sadece biri:

“Kendini uzun uzun anlatmak istiyorum ona. Bir türlü anlatamıyorum tabii. Daha doğrusu içimi alelacele yokluyorum da, cesaretin kırıntısını bile bulamıyorum. Cesaret yerine, adı olmayan duygularla karşılaşıyorum içimde. Onları anlatamıyorum sonra. Herkes aynı duyguları taşımaya başlayınca bir gün ad verilecek onlara, diye avutuyorum kendimi, her dilde sözcüklerden evleri olacak.”

A close-up portrait of a woman with long, wavy brown hair, looking slightly to the right with a gentle smile. She is wearing a light-colored top. The background is softly blurred, showing what appears to be a window with blinds.

Büşra Canbaz

Yeni Bir Son Yazdım

Bir şeyleri sürekli düşünme ihtiyacı ardından bir sürü kırıklık meydana getirir. Çoğu geceler ayın görevini, güneşe devrettiğine şahitlik edersin. Güneşi beraber doğurursun tüm çilesiyle. Sabahları bin bir neşe ile doğan evcimen kadınları görüp kendinin yaralı yanlarını saramayışına üzülürsün. Uykusuz gecelerde tüm yıldızları cebinde biriktirirsin. Aynı istasyondan geçip ters yönlerde giden trenler gibi uzaklaşırsın çocuk yanından. Bu döngüyü bir yerde kırmak istersin. Ansızın farkına varışlar başlar sonra. Bir şeyin oluşması için diğerinin sonlanması gerekir. Nasıl ki güneş yeni güne doğmak isterken ayın yok oluşuna şahitlik ediyorsa insan da var oluşuna öyle şahit olmak ister. Tıpkı hep olduğu gibi; bir şeyler başlar ve biter... Yeni bir kitaba başlaman için öncekinin bitmesi gerekir. Baharı hatırla. Renk renk açan çiçekleri. Önce o yaprakların tek tek solması gerekir. Yeni bir yıla dilekler tutturman için önce koskoca bir yılı devirmen gerekir...

Bir nefesi alabilmen için aldığını vermen gerekir... Birini sevebilmen için önce tüm sevdiklerini unutman gerekir... Yeniden doğabilmek için insan ölmeli bir kere... Ve doğru kişiyi sevmek için ölen her insan, bulacaktır muhakkak o kişiyi...

Karşımdaki takvime bakakaldım bir süre, elim gitti o acımasız yaprağına. “Yeni sayfa demek, eskisini yırtıp atmak demek...” dedi. Kural hep bu yönde işliyordu. Günler silecek, aylar silecek, yıllarca taşıdığım yük; ettiğim hamallığa değmeyecek gibiydi. Bir takvim karşısında iki büküm olan ben unutulmuş azalmayı göze almıştım. Bu kadar kolay olmayacağını, iki beylik laf edince hemen gerçekleşmeyeceğini biliyordum. Yıllar geçiyor fakat benim acım, aşılı bir kol gibi izini bırakıyordu ruhuma.

Güçsüzlüğüme kılıflar bulmak için gecelerce düşünüyordum. Bir yalanın bir yalanı doğurduğuna şahit oluyordum. Susuyordum... Beynimin içinde benimle savaşıyor bir ordu var ve ben bunu hissedebiliyordum. Ben ak dedikçe kara diyen. Ben güzeldi derken o çekilmezdi diyen... Şu satırdan sonra yazılan her satırdan keder akarken, bir sabah uyandım ve iki hamlede sildim yazdığım sonu...

Bu zamana kadar gözüm gibi sakladığım yazımı böyle bitirmemek için uyandım bu sabah. "Bana yeni bir son gerek..." dedim. Bunu önce içimden tekrarlardım sonra ayna karşısında bir kez daha. Yeni bir sonu kabul etmek dışında başka çarem yoktu. Sonunda içimdeki orduya yenilmediğimi hissettim. Aylardır verdiğim savaştan galip olarak çıkan bendim sanırım. Elimde zafer bayrağımla ardıma bakarken arda kalan kimsenin olmadığını görmek yüreğime sevgiyi nakış nakış işliyordu. Kendini tüketen bir fitil gibi yaşarken hayatı, söktüm attım tüm yara bantlı geçmişimi.

Yaralarımın papatyalar açmadı fakat hep öyle kabuklu da kalmadı. Önce odamda haftalarca susuz kalan çiçekleri suladım. Pencerenin kenarındaki çiçekler yeniden hayat buluyor, aldığım her nefes ciğerime doluyordu.

Gözlerimdeki fer yavaş yavaş yerini buluyordu. Mevsim yine bahar, aylardan nisan sanki. Öyle bir şey ki bu kelimelerle anlatılması zor olan... Bir kalbim var ve ben onu hissedebiliyordum...

Hayat yolculuğunda nerede kalmıştım bilmiyorum ama yolda olmanın bile şifa olduğunu bilerek yürüyorum artık. Yaralar benim, izler benim, takvimler benim, sevinçler benim, unutmak benim, unutulmak benim... Ve şimdi tüm kalbimle yollar benim... Her yolun sonunun çıkmaz sokak sanılıp eninde sonunda kendime çıkan yollar...

Nur Yüksel Öztürk

Bir Düşünceyi Öldüremezsiniz; Sokrates'in Savunması

“İyice bilin ki, bir değil bin kez ölmem gerekse de, doğru bildiğimi yapmaktan vazgeçmeyeceğim.”

Dünya klasikleri dediğimizde aklımıza ilk gelen eserlerden biridir Sokrates'in Savunması. İlk okuduğumuz andan itibaren öyle bir etki bırakır ki zihnimizde, onu öylece bitirip kitaplığımıza kaldıramazsınız. Zaman zaman elimize alıp tekrar kayboluruz düşüncelerin derinliğinde. Bir parça buluruz kendimizden, çevremizden. Adalet kavramını doğruluk ve hakikat ile hissetmemizi sağlar. Belki de o yüzden çoğumuz onu kütüphanemizin en değerlisi yapar, deyim yerindeyse baş köşedeki yerini hazırlarız. Sokrates'in idamdan önceki savunmasını, daha doğrusu son öğütlerini ve belki de insanlığa iz bırakacak, düşündürecek öğütlerini okuruz.

Felsefenin Eflatun'u olarak bilinen Platon tarafından kaleme alınan Sokrates'in Savunmasını anlayabilmek, anlatabilmek için öncelikle Sokrates'i tanımamız gerekir. Aslında onun düşünceleriyle tanışmak onu anlamanın en iyi yolu da diyebiliriz. Hakikati araştırma yolları Sokrates'in ahlakının kurucu öğeleridir. Sokrates, M.Ö. 469 ve M.Ö. 399 yılları arasında yaşamış Antik Yunan filozofudur. Ve Platon'un hocası olduğunu da eklemek gerekir. Sokrates herhangi bir eser kaleme almadığı için onu yazılanlar aracılığıyla anlayabilmek mümkündür.

MÖ 399'da Sokrates'in ölümüne mahkum edilmesiyle Atina demokrasisi tarihin en karanlık noktalarından biri olduğunu bize gösteriyor. Hayatını dürüst ve yasalara saygılı bir insan olmaya adanmış bir düşündürdü. Atinalılar özellikle dini konularda çok hassas olduğu için Sokrates'in gençlerle yaptığı sohbetlerden rahatsız olmaya başladılar. Resmî suçlama ise şu şekildeydi; " Sokrates, kent inandığı tanrılara inanmadığı, yeni tanrılar icat ettiği ve gençleri yoldan çıkardığı için suçludur. Ölümle cezalandırılmalıdır."

Sokrates'in Savunması 3 bölüme ayrılmıştır;

İlk bölüm Sokrates'in yaptığı savunma üzerine kuruludur. Yapılan suçlama, hazırlanan iddianame ve ilgili suçlamanın kökenlerini irdelemektedir.

İkinci bölümde ise Sokrates hakkında verilen hüküm anlatılır. Öğrencileri, hocalarını savunmak üzere her yolu denemeye hazırlarken Sokrates bunu kabul etmez ve savunmasını kendi üstlenir.

Son bölüm de kendisini "ustalıkla" savunacak bir konuşmayı okumayı, öğrencilerinin ödeyeceği yüklü bir kefaleti ya da hayatının son günlerini sürgünde geçirmeyi reddederek ölümüne yürüyen düşünürü bir kez daha bize tanıtır. Sokrates'in kendisine yapılan suçlamalara karşı adalet kavramı üzerine oturup düşünmemizi sağlayacak sözlerine yer verilir.

Atinalılar! İnsanları öldürmekle, herkesi kötü hayatınızı kınamaktan alıkoyacağınızı sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Bu, olası bir kaçış yolu, onurlu bir kaçış yolu değildir. En kolay en asil yol, başkalarını hiçbir şey yapamayacak bir hale getirmek değil, kendinizi yükseltmektir. İşte buradan ayrılmadan önce beni mahkûm eden yargıçlara söyleyeceğim kehanet budur."

Sokrates hakkında verilen ölüm cezasına istinaden yargıçlar onun yalvarması ve af dilemesini beklediler. Ancak kendinden emin olan düşünür herhangi bir pişmanlık belirtisi göstermedi. Ve yargıçlar bu durum üzerine onu suçlu buldular. Verilen hüküm karşısında Sokrates, cezanın kesinleşmesinden sonra, haksız yere mahkum edildiğini ifade eder;

"Artık ayrılma vakti geldi çattı, ben ölmeye, sizler de yaşamınızı sürdürmeye gidiyorsunuz. Hangisinin daha iyi olduğunu sadece Tanrı bilebilir."

Her zaman doğruluk ve hakikatten yana olan Sokrates ölümüne yürüdüğü anda bile bu ilkelerinden vazgeçmedi. Yargıçların verdiği ölüm kararını gülümseyerek dinleyen Sokrates:

"Eğer biraz beklemiş olsaydınız, ölümüm tabiat kanunu gereği kendiliğinden gerçekleşecekti. Görebileceğiniz gibi yaşım ilerledi. 70 yaşındayım. Bu uzun bir ömürdür. Bugün dünyamızda 50 yaşını gören insan azdır. Şimdi hepimize değil ama yalnızca beni ölümüne mahkûm edenlere söylüyorum: Sizin istediğiniz gibi konuşup yaşamaktansa, kendim gibi konuşup ölmeyi tercih ederim.

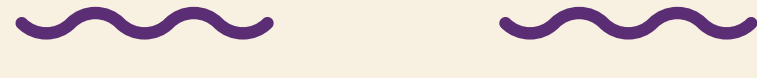
Katillerim olan sizlere bildiriyorum ki, benim dünyadan ayrılmamdan hemen sonra bana verdiğiniz cezadan çok daha ağırı sizleri bekliyor olacaktır. Sizi suçlayanlardan kaçabilmek ve yaşamlarınızın hesabını vermemek için beni öldürtüyorsunuz. Ama sonuç beklediğiniz gibi değil, bütünüyle başka türlü olacaktır. Eğer insanları öldürerek birinin sizin kötü yaşamlarını kınamasının önüne geçebileceğinizi sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Bu kaçış yolu ne olanaklı, ne de onurludur. Fikirleri, düşünceleri öldüremezsiniz! En soylu kurtuluş yolu başkalarını ortadan kaldırmak değil ama kendini değiştirmektir." der.

Yaşadığı dönemin en bilge insanı olarak günümüzde dahi anılan ünlü düşünür "Dünya, hiçbir şey bilmediği halde, bildiğini sananlarla doludur. Bütün kötülükler, haksızlıklar bilgisizlikten doğar. Haksızlık yapmak, haksızlığa uğramaktan daha acıdır." sözleri 2480 yıl sonra da bizi etkilemeye devam ediyor.

Tan Doğan

Küt Tırnak

Şiir

hayat 'sır tören'
hiç uğruna nef(e)s
dünya ziyâreti yalan
yakıcı nem gökten içilmez
'dil'i dün yalar
hepimiz evsiz
gizli topraklarda tohum kan
susamayın su içmeyin susmayın
körü körüne ölüm
kuşku kudurtur
gerçi her şey er-geç toz
zaman yanılısamadır
insan harcanmak için
çürüğünü görmeli beden
morsiyâh tek acı renk
diri diriyi duymaz
kuşku kurutur
eski(l) yatađına kusar hüznün
bütün geçmiş 'uzak yarın'a tuzak
hâlâ kuyu eşeleyen var

Umay Şahin

“Bir şans daha verselerdi...” boşluk değil bunun adı, eksik hiç değil. Bütün erkeklere eğreti kalmak, bütün savaşlara mağlup başlamak, diploma notunu kenarından köşesinden atlatarak mezun olmak gibi bir şey bu, bunun adı başarısız seçim. Daha doğrusu bir seçilimin başarısızlaştırılması. Sırtımda 9 yaşımdan beri sürüklediğim bir acizyet, ayağımda bağcıklarına en büyük pişmanlığımı düğümlediğim ayakkabılarım, yürüyorum sokakları ve caddeleri içen bir güvensizlikle. Dut ağaçları, arnavut kaldırımları, turuncu kareli gömlekler geçiyorum, hatırlamak için milyonlarca sebebin içinden ayakkabıları seçiyorum. Babamın kahverengi dikişli, keten bağcıklı, taba rengi ayakkabılarını. Kendimi döndürüp dolaştırıp o ayakkabıların bağcıklarında yakalıyorum. Belediye otobüslerinde, çay bahçelerinde, umumi tuvaletlerde, halka açık her yerde eğilip bağcıklarına bakıyor, nerede öldüğümü hatırlıyorum. Nerede ölüyoruz, en çok hangi anın gölgesinde yıkıyorlar cenazemizi, hangi caminin taşını küstürdük de dalamıyoruz derince? Hangi muskayı boynumuzdan düşürdük de affetmiyor tanrı bizi? Ben anımsıyorum, boynumdan düşürdüğüm muskayı, küstürdüğüm musallayı, yastığıma zımbaladığım üç boyutlu pişmanlığı nasıl yarattığımı çok iyi anımsıyorum: Yüksek tansiyon bütün damarlarına birden saldırmaya başladığında 50 yaşındaydı babam. Üç kere düştü sokakta. İlk ikisini hafif sıyrıklarla atlattıysa da üçüncü düşüşünde yüzüstü kapaklandı yere, ağzı burnu kan içinde, sol kaşının üzerinde açılan derin bir yara ve tüm bunlara sebep tıkanan damarlarıyla o hastaneden bu hastaneye sürüklenmeye başladığında 50 yaşındaydı. Önce ayakları aksadı, sonra elleri döküldü, babam geriye doğru saydıkça sesi kayboluyor, tıp dili buna “kısmi felç” diyordu, oysa babam eksiliyordu, 0’a doğru; cetvel hizasında. Babamın kahverengi dikişli, taba rengi, keten bağcıklı bir ayakkabısı vardı, yürümekten vazgeçmeden önce giydiği son ayakkabısı. Birilerine -genellikle- anneme tutunmadan hissedemediği ayaklarından kalan son hatırası.

O ayakkabıları babamın yüzünden daha net hatırlıyor, asla unutamiyorum. İnsanın nesneye dökülüğü diyorum ben buna.

Yürüme yetisini tamamen kaybetmeden az zaman önce amcamların evine yürüyerek gitmek istedi babam. Kahverengi dikişli ayakkabılarını giydi, evden çıktık, aşağı doğru genişçe bir yol. Amcamın eviyle evimizin arası aşağı yukarı 500 metre. Babam ağır aksak ilerlemeye başladı, gözlerinde bir ışık. Hala yürüyebiliyor olmanın, doğrusu yürüyerek sevdiği insanların yanına gidebiliyor olmanın şükürü ve mutluluğu var gözlerinde. Henüz yarısına bile gelmediğimiz o yolda, 200 metrelik mesafede babamın gözlerindeki ışığın yavaş yavaş solduğunu, tedirginliğini, ayakkabılarındaki dikişleri sayıca hatırlayacak kadar uzun süre yere baktığını, sinirlendiğini, gözlerindeki sevinci yeşil bir korku ve öfkeye dönüştüren umutsuzluğu ve yorgunluğu hayal meyal hatırlıyorum. Babam bir anda durdu, ayakkabıları yön değiştirdi, geldiği yöne doğru yürümeye başladı, 0'a doğru, cetvel hizasında. Yol boyunca annem "yahu eve döndüğün yol kadar yürüsen oraya varacaksın, niye geri dönüyorsun?" diye söylenip durduysa da babam eve kadar konuşmadı. Çünkü babam yolu gidemiyor olmaktan ziyade çıktığı yollara vücudunun, çıktıkları yollara annemin tahammülünün kalmadığını anlamının çaresizliğiyle insanların gözlerine bakmaya cesaret edemedi. Babam o gün yürümekten vazgeçti, babam bir daha kahverengi dikişli ayakkabılarını giymedi, evden çıkmadı, kanadını çaldıran mahzun bir kuş gibi ölmeyi bekledi, gövdesini çaldırmaya devam ederek, eksilerek; cetvel hizasında.

Biz ailecek evimizin kahveden gelen, gelirken şeker getiren, oyuncak getiren, çikolata getiren, sucuk getiren babasının evin bağımlı bir nesnesi halini alışını izledik tam 2 sene. Karşısına geçip portakal soyarak, elma doğrayarak, mısır patlatarak, arada sırada ziyarete gelenlerin getirdiği muzları yiyerek babamızın ölümünü seyrettik. Bazı vaziyetlerin insanda yarattığı dönüşümleri, ailesel bir takım kısır döngüleri, bazı vahşetlerin insana ne derece normal gelebildiğini yaşamadan tahayyül edemiyor insan, bu da böyle bi vahşetti işte. Hepimizi öldüren, babamı gömdüren bir vahşet.

Ayakkabıların rafa kaldırılmasından hemen hemen bir sene sonra, her günden farklı olmayan bir gün, sulu boyamı almak için babamın yattığı odaya girdim. Babam bana bir nesne olmaktan kendini kurtarmak istercesine bir şeyler söylemeye çalıştı fakat anlamsız sesler çıkarmanın ötesine geçebilecek kadar yetmedi vücudu kendisine. Bakışları, bakışlarım, anlamsız sesler ve sulu boyam;

4 nesne

2 kırık akıbet, 1 çığlık ve 1 nesne

1 insan ve 3 nesne

1 insan, 1 çocuk, 1 ses ve 1 nesne

idik odada o gün. Çocuk ve nesne, yani ben ve sulu boyalarım 1 sesi dinlemeden 1 insanı kendi sesiyle bırakarak odadan dışarıya attık kendimizi.

1 ses ve 1 insan, bir bardak su isteyemeden, veda edemeden, 'hakkını helal et' diyemeden, kursakta kalan bir hevesle; o gün o odada öldüler. Tüm cetveller 0'ı gösteriyordu.

Ayakkabıları raftan alıp kapının önüne koydular, birkaç gün sonra da evimizin arka bahçesine bir muska gömdüler. Bazı muskaların tıpkı sahibi gibi gömülerek yok edildiğini o gün öğrendim.

Babamı sesiyle bırakıp odadan çıktığım anla barışamadım. Kendimden hep bir öç almak, sesimle baş başa kalıncaya dek yalnızlaşmak, ona hissettirdiğim duyguları topyekün yaşayarak ve hissederek ölmek istedim. Her başarısızlığında başımı eğip bağcıklarımı düşündüm, boynumdan düşürdüğüm muskayı, beynime dişlerini geçirmiş akbabayı düşündüm. Babamla beraber tanrıyı da küstürmüş olduğuma inandım. Nihayetinde bir intihar, dolayısıyla bir intikam tasarladım:

Kendime kahverengi dikişli taba rengi bir ayakkabı aldım, keten bağcıklı. 0'a doğru yürümeye başladım, cetvel hizasında.

Beyza Büşra Erol

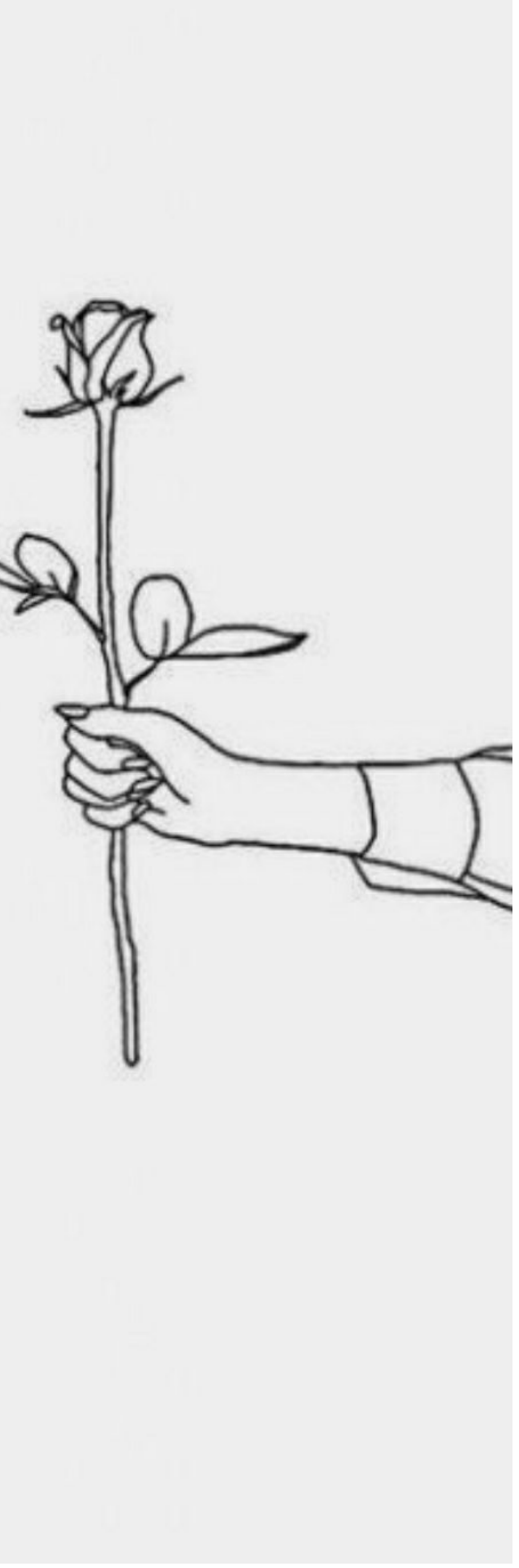
Kendini Toplamak

Kuytuları kapılmış her köşenin. Hangi köşe başına koşsam nefes nefese elimi koyacak yer arıyorum. Bazı zaman dilimleri diğerlerinden daha bir çoğalarak geçiyor sanki. Zaman katlanıyor, beli bükülüyor ve tükenmeyen bir girdabın içine düşüyor bazen. Bazı geceler diğerlerinden çok kara, bazı gündüzler diğerlerinden daha puslu oluyor. Kahvemi hazırlıyorum. Bugün o günlerden biri sanırım. Gündüze tahammülümün kalmadığı gözlerimin güneşe küstüğü zamanlar kendimden çok uzaklara gitmek istiyorum. Kadınların susarak gittiğini okuduğum şiirin satırlarına gözlerimi kapatıp bir kez daha gidiyorum olduğum yerden.

İnsan çok dua eden çok dileyen çok isteyen olmakla şerefendirildiğinden beridir unutuyor bir önceki duasını. Karnımın ağrısı ettiğim dualardan biliyorum. Bazen bir şeyi çok istemenin mümkünü olmayan kıyılarında gezinip durduğumu fark edemiyorum. Mümkün olmayacak gibi gözükken dile hepsinden kolay geliyor. Meğer mümkünü olmayışlara da bir cevabı varmış hayatın. Meğer öyle ansızın kabul olunmuş bir dua düşüyormuş avuçlara. Dileğim gerçek olduğunda kaçacak köşe arayacağımı hiç bilmiyordum.

Kahvemi yudumluyorum.. Bu aralar kendimle küskünlüğümle barışmaya çalışıyorum. Her şeyi yapmaya çalışmanın, yaparken nefes almamanın da bir bedeli varmış. Sanki her hücrem küs bana. Geceleri keyifsiz oturuyor gündüzleri küskün kalkıyorum kederime. Bir olmamışlık siniyor üzerime, sanki dökülmüyor sözcükler dilimden sanki avuçlarım yapabileceği her şeyin kamburu olmuş sanki becerim kalmamış kendime yetecek sanki döke döke gelmişim kendimi bir sokak boyu.

Bir sokak boyu kendimden eksilmişim yürürken. Bir sokak ki her köşe başını doldurmuşum içimdeki kuytularla. Bana yabancı ama yine de bana ait binlerce kuytu her yanımda. Bilmediğim bir yola gider gibi her gün birinden diğerine yürüyorum. Işıksız gecelerimin kör sabahlarına müjdeler gibi adımı sayıklıyorum. Aminler yükseliyor kulağımda şuuru kaçmış duaların.. Durdurmak istiyorum sesleri ve sözleri.. Yanlış yöne gitmesin istiyorum uçurtmanın ucu, yetişebileyim istiyorum o uçarken ama elimden kayıp gidiyor makara. Tutabildiğim tek bir şey yok bu günlerde. Kendimde kayıp bir haldeyim. Aynaya bakıyorum uzun uzun. Baktığım yerde bulamıyorum kendimi. Eksilen şeylerin hiçbiri birden toparlanmıyormuş meğer. Toparlarım diye dağıttığım her yanım savruk kalmış olduğu yerde. Gece daha derinleşmeye ben kuytudan kuytuya gezmeye devam ediyorum. Yeniden yaşamının bir yolunu bulmak ve mümkünü olan duaların peşinden koşmak istiyorum.

Kulakları sağır onların
Dudakları mühür şifa sözlere
Ve her zaman mühürlü kalpleri hissimi anlamaya
Onlar kim bilmiyorum
Gitmedim kaldım senin için diyemiyorum
Ardımda kimse yok, Ardım yine kendine eş
Oysa yol uzun diye beni tanımasın istediklerim
Düştüğümde tanımadan terk etti yollarımı
Kendinden kendini nasıl kurtarır insan
Benden büyük bir kadın olmayacaktı zaten, biliyordum
Büyük bir çocuk olacaktım ben o kadar
Ayakkabıma eş, ruhuma düş olsun diye soluyorum bu gece
Ettiğim duaların kamburu bu sırtımdaki
Kuytumdan Göçüyorum

Elif Ahi

Bir Alzheimer Hikayesi

Mikro Öykü

Kim derdi unutacağım? Şiirlerimi, çocuklarımlın adını...

Hilal Aras

Havada dönüp duran leylekler vardı. Kendi semalarında sonsuzluğa dönerken

“Göçüyorlar” dedin. Yüzün havada asılı kaldı bir süre. Adem elması sakallı boynundan gelen kokun rüzgara karışırken...

Kalbinde büyük bir giz, dillendiremediğin cümleler... Ruhun ruhuma yabancıydı. Bastığım yer bize ait değildi, hareketsiz ve soğuk...Akşam bastırırken ağır ağır sıra sıra dizili ıhlamurların eksik kokusuyla geçtim caddelerden. Kaldırımlar تنها. Bitkin, yorgun, kibirli, ve umarsızdı.Sessizce süzüldüm sokaklarda, ay bana eşlik etti.Yüzüne baktım, Gülmüyordu. İfadesiz, soğuk, beyaz bir taş parçası. Ağaçlarda hışırtılı sesler, boğuk ve yırtıcı fısıltılarıyla. Akşamdan geceye, geceden sabaha...

Sarı erikten, yeşil elmadan, lalin ışıltısından, yeşilin tonundan, siyahın uçurumundan...

Gecenin siyahı, yıldızların sönük ışıklarıyla titriyordu benim gibi. Kendime doğru yol alırken seni unutuyorum. Hızla uzaklaşıyorum. Siyah geceye karışıp yıldızları örtüyorum üzerine.

Sen küçücük kalıyordun yeryüzünde. Ben devleşiyorum. Devleşirken tekrar küçülüyorum.

Bembeyaz ışıklarıyla ellerine hapsolmuş bir melek.
Kelebeğin kanatları gibi ufalanıp dağılıyorum.

Zaman kısalıyor kısaldıkça daha çabuk uzaklaşıyorsun
benden. Dağların ardında, yıldızların ötesine, ayın
görünmez yüzünde. Herşey zaman içinde eriyip giderken,
yok oluyoruz.

Sözcükler askıda kalıyor yarım ve yitik. Bulutlar
görünmez maviler içinde.

Koynumda kalbini taşıyorum. Kırmamak için göğsümün
tam ortasında. Bana emanet edilmiş.

Yıldızlarla süslüyorum. Beyazlar inciler arasında. Bir
pamuk tarlası bereketinde.

Seninle geçen günlerim aklıma geliyor. Her gün doğum
günüm. Gözlerinin mavisi şenlik alanı.

Gündüz gözüyle gülümsüyorsun bana. Ağaçların,
çiçeklerin, kuşların arasından geçiyorum.

Misk-i amber ferahlığı. Gecem güne aydınlanıyor.

Yetinmekti benim ki, belki de şükürdün dudaklarımda,
aşkla bu kadar gönülden, bu kadar içtendi.

Ve bu kadar anlatılmaz. Şükrettikçe vazgeçtiklerim
çoğaldı, iyiye ve güzele doğru. Azın hafifliği, dileklerin iyi
niyetleri. Kaderin beni ödüllendirdikleriyle yetinmeyi.
Somut olmayan soyut iyilikler gibi, giderken yanımda
kalan sendin aslında.

Koynumda kalbini
taşıyorum. Kırmamak
için göğsümün tam
ortasında.

Hasan Akbal

Ben, Çocuk Ve Kadın

co.
Şiir

(I)

Dudaklarımın ıslaklığını sabahın kırağından aldım,
Terli gözlerimi o garip özlemin oturduğu sedirden...
Karanlığa doğan o sestir beni dirilten her gün
Ölüme meydan, derdim ama yıkılır tabut tahtaları...

(II)

Nice seyrettim olabilir diye çocukları
Bilmeseler ağlarlar miydi ana karnında
Okşamak isterdim oysa yok ki şefkat eli
Gözlerime ter iner o vakit bir öncekinden...

(III)

Nereden sorarım bu soruları her seferinde
Anlasaydı kadının sızısını korkardı vicdan
Mahrem kokan o dünlerde zulüm olur mu?
Geceyi karanlık yapan ağırtan aldım.

Nazan Taştan Yapıcı **Suna'nın Serçeleri**

Sizlere çocuk edebiyatının nadide bir örneğinden bahsetmek istiyorum. Gülten Dayıoğlu'nun "Suna'nın Serçesi" kitabı,biliyor musunuz bu kitap 61. baskısını yapmış. Var mı bu işte bir keramet,diyerek kitabı aldım elime ve zevkle okudum.

Evet zevkle okudum;çünkü bir kere çok sürükleyici. Yani anlayacağınız sıkılmadan okuyacağınız bir kitap. Burda özlediğiniz değerleri ve duyguları hatırlıyorsunuz. Kitap bireyi vicdan,iyilik,kıskançlık,nefret,... gibi duyguların arasında gezdiriyor.Sonunda da size doğru yolu bulduruyor.

Hikâye içinde hikâye fikri günümüzde çok işlense de, yazıldığı dönem için orijinal bir fikir. Yaptığı şımarıklık sonucu kireç kuyusuna düşer Suna. Bunun sonunda da aylarca evde mahsur kalır. Hikâye içinde hikaye serüveni de böylece başlamış olur. Serçeler teker teker Suna'nın sürekli oturduğu pencerenin kenarına gelir ve her hafta ona bir hikâye anlatırlar.

Kitapta birbirinden bağımsız görünen ama; ortak birçok manevi değeri işleyen hikâyeler anlatılmış. Verilmek istenen mesajlar satırların arasına profesyonelce yerleştirilmiş. Okur her hikâyenin sonunda payına düşeni alıyor. Peki kitap sadece mesaj mı veriyor; tabi ki hayır. Gerek genel kültür açısından, gerekse derslerde öğrenilecek birçok şey var bu kitapta. Neler mi? Serçelerin yaşamı, salyangozlar, boğalar, yılanlar, leylekler, kargalar, deney... vs değinilen bazı konular. Kitabı özel yapan diğer özellik ise, kitaptaki her hikâyenin bir atasözü gibi olması. Bitirdiğim her hikâye bana bir atasözü çağrıştırdı. Bu da verilmek istenen iletinin başarılı bir şekilde verildiğini gösteriyor. Ayrıca Kitap güzel bir fabl örneği,hayvanların konuşutulması fikri her dönem için etkileyici ve doğru bir teknik.

Her güzelin bir kusuru var derler. Bu kitapta önemsiz görünen küçük bir kusur gördüm. Bu kitabın 61. baskısı olmasına rağmen çok az da olsa yazım yanlışı var. Fakat bunlar, bu güzel kitap için çok da önemsenecek bir kusur değil. Ben kitaptan alacağımı aldım, darısı kitabı yeni okuyacaklara diyelim.

Mustafa Enes Ardiç

Gözlerimi açtığımda, kara perdeli odamın havasından sabah olup-olmadığını anlaşılmıyordu. Babamdan önce kalkmalı ve en azından çayın suyu ocağa koymalıydım. Böyle şartlandırmıştım kendimi.

Yatmadan önce dişlerimi fırçaladığımda, sigara içmeden uyumak için irade mücadelesi versem de, kolay kolay uyuyamadığımdan her defasında birkaç tane sigara içer öyle uyurum. Aslından uyumaktan çok sızmak benimkisi. İçtiğim o sigaralardan olacak, sabaha kadar ağzımın içinde madeni para varmış gibi bir tatla uyanırım. Ne yazık ki; uyandığımda dinlenmesi ve onanmasını umduğum vücudum beni hayal kırıklığına uğratar. Bilhassa sırtımdaki ağrılar yüzünden yorgun uyanır, kifoza gibi iki büklüm yürüyerek yüzümü yıkamaya giderim. Ellerim, ayaklarım alev alev yanar sabahları.

Bu rutine ilk adımı atmadan, sesleri dinledim. Mutfaktan, bardak çanak sesleri geliyordu. En azından çok gecikmemişim diyerek, doğrulamadığımdan süzülerek çıktım yatağımdan. Önce banyoya gittim. Yüz yıkamak ayılmama yetmeyecekti, duşa girdim. Çok uzun sürmezdi benim duşlarım zaten. Biraz sabun biraz köpük, üç defa ağza üç defa burna sonrası malum... Şişman bedenim, nasılsa gün içinde kendisini terletecek bir bahaneye tutulacaktı. Duş, iyi geldi. Bornozları oldum olası sevemedim. Havluyu sardım belime, aynaya baktım. Saçlarımın dökülmesine yapacak bir şeyin olmadığını, bin bir ümitle gittiğim hastanenin cildiye bölümündeki doktorun kel olduğunu gördüğümde yaşadığım hüsrana anlamış olduğum geldi aklıma.

Kahvaltıdan önce dişlerimi fırçaladım. Sigara içmekle değil ama sigaranın bıraktığı etkilerle aram iyi değil malum. Mutfaktan, gelen sesler beni güne hazırlama yetti aslında. Kocaman adam olmuştum ama babamla aramızdaki mesafeleri geçmemiz yirmi dokuz yıla mal olmuştu. Kahvaltı hazırlama işini anneme bırakmazdı. Her sabah erinmeden ve erkenden kalkar, kafesinden çıkarttığı muhabbet kuşumuz Behzat ile birlikte kahvaltı hazırlığını yapardı.

‘Günaydın oğlum. Çay da demini aldı. Sofranız hazır efendim’ dedi, her sabah olduğu gibi. Onu keyiflendiren şeyin aslında üretmek olduğunu bildiğimden ‘Döktürmüşsünüz efendim’ diyerek mukabele edip, sofraya oturdum. Masaya getirdiği çaydanlığı bile kendi yanına koyar, çayları kendisi doldururdu. Nihaleye dahi dokundurtmazdı. Bu bir zahmet değil, teveccüh eylemiydi bariz. Ben doldururum demektense, çayım bitti demeyi, sırf babam mutlu olsun diye söylemekse, evlatlık vazifesiydi.

Kahvaltıdan sonra ağızma attığım karanfilin uyuşturucu etkisiyle, leylek yuvası gibi onuncu kattaki evimizden zemine inmeye gelmişti sıra. Asansör bence yukarıya çıkmak için vardı. Belki birilerini görür de ‘Günaydın’ derim diye, döne dolaşa, yayan indim yine on kat aşağıya. Leylek değiliz a! Asansör’e bindiğimde kendimi uçuyormuş gibi hissediyorum. Sabahın bereketli havası, işçilerin sokaklardaki koşturmaları, ülkenin temel taşının bu insanlar olduğunu hatırlattı bana. Herkesin ikna etmeye çalıştığı, ikna olmuyorlarsa da razı olmak zorunda olduklarını bildikleri; seçmen, tüketici, üretici, anne, baba, evlat olduklarını onlar da biliyorlardı. Rollerini pek beğenmeseler de bu sahnenin olmasa olmazlarıydı hepsi. İster küresel güçler deyin isterseniz de burjuvazi, kullanıyordu tüm insanları. Başrol olmak uğruna! Onlara, dahi bana da hükmeden, kabullenmesi zor olsa da ‘güçlüler’ zümresiydi işte.

Otobüs’e binip Metro’ya gittim. Sabahları otobüse binerken, dün gördüğüm insanlarla tekrar karşılaşabilme ihtimali, mazur görülebilir kalabalığıyla bu şehirde yaşamak, beni mutlu ediyor doğrusu. Aksi durum; çok kalabalık çok yalnızlık çok samimiyetsizlik çok bilinmezlik demekti çünkü.

Metroya vardığımda, kapalı alanlara girmeden önce yapılması gerekeni yaptım ve bir sigara yaktım. Bizi ikinci sınıflaştırmaya çalışan kurallar bir araya getirmişti. Sigara içen, güne erken başlayan diğerlerini baş selamıyla selamlayıp, sigaramı içtim. Raylar bu istasyonda girişin üst katında. Metroyu beklerken, kitabımı çıkarttım çantamdan. İkili demir banklar her mevsim soğuktu. Çantamdaki kabarıklığın sebebi olan şeyi bilmediğimden, acabalar eşliğinde fermuarı açıp, araladım çantamın ağzını. Küçük bir elma, hiyerogliflere geri dönüşümüzün temsili, gülen emoji simgesi gibi bana bakıyordu. Elma deyip geçmeyeceksin! Babam, küçüklüğümde yanımda olamayışını son on yıldır yanımda olduğu her an telafi ediyordu aslında. Kazık kadar adamın omuz çantasına elma koymak, ‘gün içinde sağlıklı beslen e mi’ demekten başka bir şey değildi çünkü.

Düşünölmek de güzel şey, dedim kendi kendime. Sonra ıslıktan mecalsiz de olsa, metronun sesi geldi kulağımın dibine. Sabah sabah sürpriz yapmaz bize inşallah, zira bazen aşırı kalabalık olur. Sırtımda hiç tanımadığım bir kadının sert sütyeninin, sarsıntıların etkisiyle istemsiz dürtmelerine maruz kalarak yolculuk etmek istemiyorum çünkü. Vagonlar gelirken, aramızdaki hududa, sarı çizgiye yanaştım bende. Metronun peş peşe geçen camlarından kendime baktım. O kısacık anda kendimi gördüm. Yirmi dokuzunda, hafif kamburu çıkmış, yaşlılarından yorgun, yalnız, sakallı, şakakları açılmış, şişman adam. Gülümsedim. Kendime el sallamak geldi içimden.

Çantamdaki elmanın dışı doğru oluşturduğu bombeyi, avucuma doldurdum. Babam aklıma geldi tekrar. Oğulların yaşantılarının ilk yarısında, babalar yapar oğullar tüketir; ikinci yarısında ise, oğullar babaları için yaparlar ne yaparlarsa ya da yapmalılar... Çünkü babaların ikinci yarısıdır. Çünkü babalar normal bir ömrün sonlarına gelmişlerdir. Çünkü insan; doğar, yaşar, büyür, ölür. Babamsız bir sabahın geleceğini bilmek içimi burktu. Buz gibi bir namlunun enselerimizde olarak yaşadığımızı hatırladım. O namluyla öyle yakından temasımız var ki, soğuğunu yitirmiş, kendisini bize unutturmuş gibi. Çevreme baktım hemen, herkesin ensesine dayalı bir ecel ucu gördüm, ürperdim. Kaçınılmaz gerçek; ölüm, keyifli ihtimaller bütünü; yaşam.

Yanımdan geçen insanların ittirmeleriyle ayıldım ve sürüye katılıp metrodan içeri adımımı attım. Bir avucumda kitabım, diğerinde elma ya da daha fazlası...

Cüneyt Aras

Aşk Vardiyam

Şiir

Hüküm giymiş günlerim
Seni beklemeye mahkum.
Gardiyanım olmuş
Gerçekleşmemiş hayallerim.
Kapalı kapılar ardında saklanıyor,
Günleri sayıyor bir yandan,
Kader saldırıyorken dört bir yandan.
Hayal perdesini aralamaya çalışıyor ruhur
Yürek yangınlarında ıslanmış gibi
Huzurlu ve dingin.
Savaşmaktan bitap düşmüş,
Savaşçı gibi örselenmiş kalbim,
Her şeye rağmen pes etmemiş,
Senin için atıyor günbegün.
Gözlerim bir sonraki sahneyi
Merakla bekleyen bir seyirci gibi,
Her gün yeni bir umutla
Açıyor gözlerini sabahlara.
Gecelerse karanlıkta kaybetmiş
Umudunu çoktan,
Gökyüzünde asılı duran yıldızlara
Borçlanmış,
Hayallerini her gece
Yıldızlara asmaktan usanmadan.
Hayallerin sonunda gerçekten sen varsan,
Hüküm giymiş günlerime teselli olursan,
Bırakacaktır elbet hayallerimi gardiyan,
Yeniden başlayacak aşka olan vardiyam...

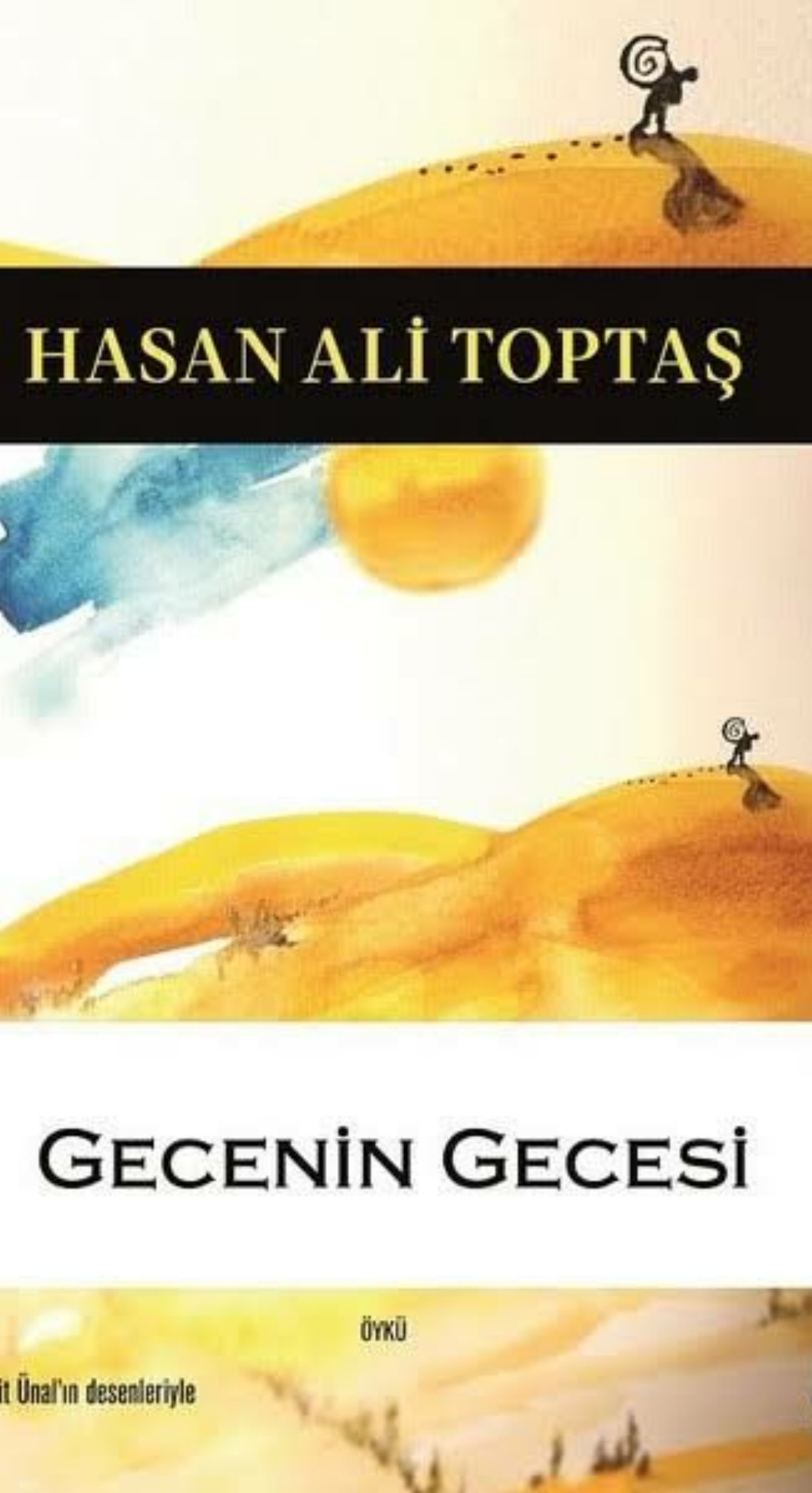
Özlem Kazancıoğlu

Gecenin Gecesi

Hiç kuşkusuz ki Şeytan Uçurtması adlı öyküsünde Hasan Ali Toptaş, bir çocuğun düş kırıklıklarını ustaca bir dille ve hissiyatla anlatmıştır. Birçoğumuz “çocuk işte” deriz ve geçiririz. Aslında durum öyle azımsandığı gibi değildir. Bizim çocuk deyip geçtirdiklerimiz aslında her şeyin farkındadır. Çocukluğundaki tüm yaşadıkları belleğine harfi harfine kazınır. Duymaz gibi yapar, duyar. Anlamamış gibi bakar bazen ama hisseder. Tıpkı annesi ve babası ayrı olan öyküdeki çocuğun her şeyin farkında olması gibi. Mesela ciciannem dediği aslında üvey annesinden olan kardeşini hiç sevmediğinin farkındadır öyküde. Onu “kirli ve düpedüz hayalete” benzetir çocuk düşünür. Sonra hiçbir zaman kendi için ağlayamadığının da farkındadır, babasının ona deli demesinin de. Kapılarda annesini ve babasını bekler sürekli. Annesinin bir gün gelmesini umut eder. Oysaki annesi köydedir, bulguru tencereye sayarak koyan anneannesinin yanındadır annesi. Belki de ona öyle söylenmiştir. Çocuk düşünür annesinin babasını düşünüp düşünmediğini merak edip, sorgular. Eğer bir gün annesi eve gelecekse acaba kendi için mi gelecektir, yoksa babası için mi?

Ciciannesinden olan kardeşini dövdüğünü itiraf eder. Onu ağzı burnu şekilsiz, dümdüz bir şeytan uçurtmasına benzetir. Bu çocukça bir kıskançlığın zihinde yer etmiş halidir. Oysaki kendi annesi melektir onun gözünde, öyle ki onun nefret ettiği kardeşini annesi korumaya çalışmıştır düşünür.

Babasının ona sürekli hitap ettiği deli kelimesinin anlamını bilmemektedir. Bir gün camdan bakarken arkadaşlarının işaretler yaptığını fark eder ve hemen yanlarına gider. İşte o zaman görürler inşaattaki çırılçıplak deliyi, korkarlar ondan ve yanından uzaklaşırlar.

Arkadaşları uzaklaşmayı başarmış ama kendi başaramamıştır ve topalladığını fark eder, tıpkı topal anneannesi, topal kaz ve topal kedi gibi. Bir nevi kaderin cilvesi denebilir tüm bu yaşananlara.

İşte böyledir, anne özlemi çeken, aile özlemi çeken ve sevilmeyen çocuğun öyküsü, annesini bir görse, “İstanbul annem olurdu der.” Annem bir gelse sadece şefkati açıkta kalır, onu saklayacak yer bulamazdım diye de ekler. Kapalı kapılar arkasındaki bilmediğimiz nice hayat öykülerinden biridir işte bu, hayatın bir parçası...

Ah çocuk, kalbi kocaman, yetişkinlere bile hisleriyle ders veren çocuk. Sizi bilemem ama ben bu öyküden oldukça etkilendim. Hasan Ali Toptaş'ın “Gecenin Gecesi” adlı öykü kitabındaki “Şeytan Uçurtması” adlı öyküsü doğrusunu söylemek gerekirse biz yetişkinlikleri sorgulatacak niteliktedir. Birçok çocuğun kendi tercih etmediği halde yaşadığı hayatı ince ince eleştirmiş ve gerçekliklere adeta nokta atışı yapmıştır. İncelememin sonuna gelirken onun bu değerli öykü kitabındaki diğer öykülerini de okumanızı tavsiye ediyorum.

Kendine has üslubuyla yazılmış öyküleri hem insanı sıkıyor hem de derin düşüncelere sevk ediyor.